

SLAVO

8

1990
ROČ. XXII.

Cena 2 Kčs

Mesiacnik gréckokatolíckej cirkvi

Nebo — náš cieľ

Krátko pred svojim utrpením pozval Spasiteľ troch apoštolov — Petra, Jakuba a Jána — a vyviedol ich na vysokú horu. Tam pred ich očami sa premenil — „ukázal slávu svojho Božstva“ (Velebenie sviatku). Sv. Matúš nám to opisuje, že „tvár mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo“ (17, 2).

Musela to byť nesmierna blaženosť, v ktorej sa ocitli títo traja apoštoli na hore Tábor, pretože Peter zvolal: „Pane, dobre je nám tu“ (17, 4). Len jediný pohľad, len krátky zážitok, len malá časť nebeskej slávy, ktorú mohli na chvíľu vidieť traja apoštoli a cítili sa nesmierne šťastní. Aká je blaženosť nebeskej slávy, ktorá po smrti očakáva všetkých vyvolených v nebi? Sv. apoštol Pavol o tom napísal: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (1 Kor 2, 9).

Nebo je teda miesto večnej blaženosti, pripravené všetkým tým, ktorí svojím životom milujú Boha. Sv. Ján vo svojom Zjavení píše, že Boh tam zotrie „z očí každú slzu a už nebude smrti ani žiaľu; ani náreku ani bolesti viac nebude . . .“ (21, 4). Ak je to tak, bolo by naozaj nerozumné, keby sme o túto blaženosť nestali.

Keď sa pýtali vodcu prvej úspešnej výpravy na Mount-Everest, prečo sa vydali do nebezpečenstva nemilosrdných snehov a ľadu, prečo vynaložili toľkú námahu, čas a peniaze, odpovedal: „Preto, že je to najvyšší vrch na zemi.“

A čo my, pokrstení kresťania, čo my robíme pre dosiahnutie večného cieľa, pre ktorý sme stvorení? Čo všetko robia ľudia, aby dosiahli svoj životný cieľ, často chvíľkový, dočasný, márný a krátky . . . A ak ide o večný život, o život s Bohom, čo pre to robíme?

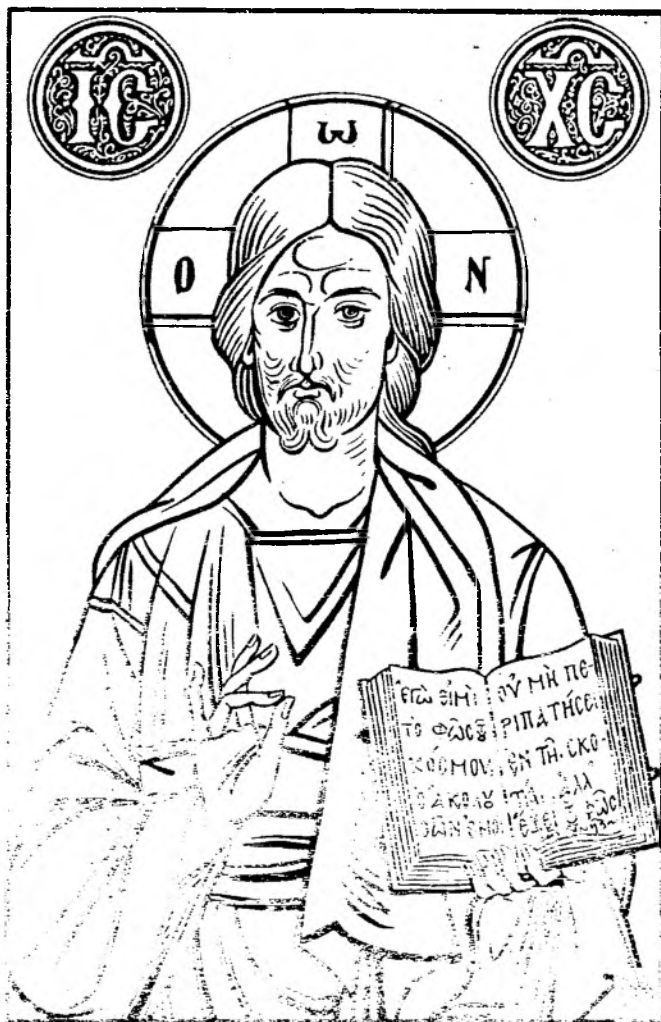
Blahej pamäti biskup ThDr. Bazil Hopko v jednom z mnohých listov, ktoré mi písal keď bol ešte v Oseku, píše aj o nebohom prešovskom biskupovi Pavlovi Gojdičovi, ktorý ešte prv, než bol vo väzení, hovorieval: „Nie je dôležité, kde zomriem: či v biskupskom paláci, či vo väzení. Hlavná vec, aby som sa dostal do neba“ (Z listu dňa 28. 6. 1966).

A o to nám musí ísť všetkým: Dostať sa do neba. Statočným životom a svedomitým plnením si svojich povinností všade tam, kde nás postavil Boh. To je cesta pre nás jediná a cesta istá. Sv. František Saleský hovorí: „Kto svoje povinnosti neplní, je v stave smrteľného hriechu a nie je na ceste spasenia.“

Pápež Ján XXIII. pri istej audiencii francúzskym parašutistom povedal: „Nechceme, aby ste zabudli, keď skáčete zhora nadol, ako sa skáče zdola nahor.“ Týmto akoby chcel povedať, že keď skáču z lietadla dole, aby popri tom pamätali aj na to, ako sa „skáče“ zdola nahor, do neba.

Toto platí pre všetkých nás. Staráme sa o každodenný chlieb, o všetko to, čo pre život potrebujeme. Nedajme sa však natoľko zaujať týmito starosťami, aby nám neostalo času rozmyšľať nad tým, akou cestou by sme najlepšie prišli do neba. Je to otázka životne dôležitá, ktorú Spasiteľ pekne sformuloval v odpovedi ustaranej Marte v jej dome: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a potrebné je len jedno“ (Lk 10,41). Ak nám na tom jednom potrebnom záleží, snažme sa ho dosiahnuť. Boh našu snahu raz docení, prijme medzi svojich vyvolených, že plní šťastia a blaženosti, ostane nám len zvolať: Pane, naozaj dobre nám je byť s tebou!

o. František Dancák

„Ó, zostaň, zostaň u nás. Priateľ, Velikňaz náš! Neopust' nás v živote, ani v smrti čas“ (Modlitby a piesne, 71. 2)

AUGUST

1. S Nájdenie sv. Kríža. Makabejskí mučeníci
2. Š Štefan, prvomučeník — prenesenie ostatkov
3. P Izakiáš, Dalmát a Faust, prepodobní. Prvý piatok
4. S Sedem efezských mučeníkov

5. **N 9 nedel'a po ZSD.** — Hl. 8. Utr. ev. 9. Eusignius, mučeník

6. P **Premenenie Pána**
7. U Dometius, mučeník
8. S Emilián, biskup a vyznávač
9. Š Matúš, apoštol
10. P Vavrinec, mučeník
11. S Eupl, mučeník

12. **N 10. nedel'a po ZSD.** — Hl. 1. Utr. ev. 10. Focián a Anikita, mučeníci

13. P Maxim, vyznávač
Zakončenie sviatku Premenenia Pána (Otdanije)
14. U Micheáš, prorok
15. S **Zosnutie presvätej Bohorodičky**
16. Š Prenesenie obrazu Spasiteľa (nerukoustvoreného).
Diomid, mučeník
17. P Mirón, mučeník
18. S Flór a Laur, mučeníci

19. **N 11. nedel'a po ZSD.** — Hl. 2. Utr. ev. 11. Andrej Stratilát a spol., mučeníci

20. P Samuel, prorok
21. U Tadeáš, apoštol
22. S Agatonik a spol., mučeníci
23. Š Lupus, mučeník
Zakončenie sviatku Zosnutia presv. Bohorodičky (Otdanije)
24. P Eutyech, mučeník
25. S Bartolomej a Titus, apoštoli

26. **N 12. nedel'a po ZSD.** — Hl. 3. Utr. ev. 1. Adrián a Natália, mučeníci

27. P Pimen Veľký, prepodobný
28. U Mojžiš Murín, prepodobný. Augustín, biskup
29. S **Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa**
30. Š Alexander, Ján a Pavol Nový, patriarchovia
31. P Uloženie pásu presvätej Bohorodičky

Dokonca, aj keď nerozumieš, čo sa v ňom píše (vo Svätom písme), už od samotného čítania dostávaš veľkú milosť. Ale i tak je nemožné, aby si nerozumel ničomu . . . (Sv. Ján Zlatoušty).

Z myšlienok na každý deň

„Ježiš hneď vystrel ruku, zachytil ho . . .“ (Mt 14, 31).

Iste mnohým z nás je známa hra Ferka Urbánka Rozmajrín, ktorú uvádzala aj naša televízia. Každému, kto ju videl, alebo čítal, ostanú v pamäti slová, ktoré znejú na záver: „Boh dopustí, ale neopustí.“

Ano, Boh dopustí, ale neopustí! Keď je núdza najvyššia, Božia pomoc najbližšia! — Slová týchto ľudových prísloví sú odrazom biblickej pravdy, ktorá žiari z udalosti o topiacom sa Petrovi i na mnohých miestach evanjelia . . . Nezabúdajme na túto pravdu a oddaná dôvera k Pánovi prekoná každé životné ťažkosti.

„Ako sa modlil, zmenil sa vzhľad jeho tváre . . .“ (Lk 9, 29).

Sv. Rozália z Limy na otázku, čo jej hovorí Panna Mária vo chvíli, keď je s ňou spojená nábožnou modlitbou, odpovedala: „Neočakávam nijaké slovo. Som zvyknutá pozeráť na tvár svojej dobrej Matky a čítať v jej očiach všetko, čo mi chce povedať. Rozumiem jej tak dobre, ako keby mi to povedala slovami.“

Kristova modlitba na hore Tábor je pre náš príkladom. I v našej modlitbe a bohoslužbe má byť predovšetkým túžba, aby sme dosiahli Božie spoločenstvo, aby sme ukázali dôveru k otcovi a „nevideli nikoho, iba Ježiša“ (Mt 17, 8).

„Neveriace a skazené pokolenie, dokiaľ budem s vami? Dokedy vás mám ešte trpieť?“ (Mt 17, 17).

Je to jediný text z evanjelia, z ktorého cítiť akúsi netrpelivosť nášho Pána. Zo situácie však poznáme, že tu ide o rozumovú trpkosť Spasiteľa nad nedostatkom dôvery ľudu a učeníkov . . . Pýtajme sa však seba: Patrím aj ja k týmto povrchným ľuďom zo zástupu či k nedostatočne dôverujúcim apoštolom tohto času? Nie je nám hrozná myšlienka, že nás Pán sotva už znesie? Prichádzame so svojimi ťažkosťami naozaj s dôverou k Pánovi? Čo robíme pre rast svojej viery a dôvery v Boha?

Vo Verdiho opere Nabucco zlomyselná dvorná dáma Abigail, keď sa odhalili jej zločiny a keď nemala silu znášať zodpovednosť za ne, ide spáchať samovraždu, pretože nemala vieru v Boha. No predtým vyhlasuje táto neveriaca žena úžasnú pravdu: „Šťastný je človek, čo vieru má!“

Nedostatok živej viery a oddanosti vedie vždy ku konfliktom. Polovičitý kresťan je v nebezpečí, že ho rozomelú balvany porušeného svedomia a zároveň stratu „sveta“.

„A pán sa nad sluhom zľutoval . . . a odpustil mu . . .“ (Mt 18, 27).

V jednej starej poľskej pesničke sa spieva: „Ja ti všetko odpustím, keď ťa znovu uvidím.“ Ale všetci dobre vieme, že je to tak iba v pesničke. V živote je to inakšie. Odpustiť, zvlášť ak nám niekto veľmi ublížil, je ťažké. Niekedy celé roky nosíme v sebe hnev. Kto však z viery chápe, ako je k nemu Boh milosrdný a je aj napriek tomu tvrdý k blížnemu, musí počítať pri Poslednom súde s tvrdým Božím súdom: „Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte zo srdca svojmu bratovi“ (Mt 18, 35). „Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám“ (Mt 7, 2).

—fd—

SLOVO aj za oceán

Slovenský gréckokatolícky mesačník **Mária**, ktorý 35 rokov vychádzal v Kanade, zanikol. Pre malý náklad bol príliš drahý. A tak po dohode s býv. redaktorom Márie a našou redakciou, posíla Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove prostredníctvom PNS naše **Slovo** aj do zahraničia (Kanada, USA, Rakúsko, SRN, Švajčiarsko, Anglicko a i.). Zatiaľ je to vyše 200 výtlačkov, ale bude aj viac.

Podobne zanikol aj ukrajinský mesačník **Misionár**, ktorý nepretržitých 72 rokov v Kanade vydávali sestry baziliánky.

Zákonné opatrenie

Predsedsníctva Slovenskej národnej rady o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou

Predsedsníctvo Slovenskej národnej rady sa podľa čl. 121 ods. 3 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii uznieslo na tomto zákonnom opatrení:

§ 1

(1) Nehnutel'ný majetok na území Slovenskej republiky (ďalej len „nehnutel'ný majetok“, ktorý bol pred 28. aprílom 1950 vo vlastníctve gréckokatolíckej cirkvi a ktorý bol na základe Výnosu býv. Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe¹ prevedený do vlastníctva pravoslávnej cirkvi, je majetkom vo vlastníctve gréckokatolíckej cirkvi.

(2) Právne vzťahy k majetku uvedenému v ods. 1 sa zapíšu do evidencie nehnuteľností na návrh gréckokatolíckej cirkvi.²

§ 2

(1) Ak sa nehnuteľný majetok uvedený v § 1 odsek 1 neodovzdá do užívania gréckokatolíckej cirkvi do troch mesiacov od účinnosti tohto zákonného opatrenia, alebo ak sa obe cirkvi v tejto lehote nedohodnú na spôsobe užívania (spoluúžívania), rozhodne o užívaní (spoluúžívaní) tohto majetku splnomocnenec vlády Slovenskej republiky.

(2) V rozhodnutí splnomocnenec vlády Slovenskej republiky prihliadne na počty veriacich gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi v obci, kde sa nehnuteľný majetok nachádza. Výkon činnosti oboch cirkví musí byť zabezpečený.

(3) Na rozhodnutie splnomocnenca vlády Slovenskej republiky sa nevzťahujú ustanovenia zákona o správnom konaní.

§ 3

Zrušujú sa s platnosťou pre územie Slovenskej republiky:

1. Výnos býv. Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe z 13. februára 1952 č. j. 20285/51—II/1 o prevode nehnuteľného majetku gréckokatolíckej cirkvi;

2. § 2 a 3 vládneho nariadenia č. 70/1968 Zb. o hospodárskom zabezpečení gréckokatolíckej cirkvi štátom.

§ 4

Toto zákonné opatrenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

¹ Výnos býv. Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe z 13. februára 1952 č. j. 20285/51—II/1 o prevode nehnuteľného majetku gréckokatolíckej cirkvi.

² Zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností v znení zákona SNR č. 150/1983 Zb.

Toto Zákonné opatrenie bolo prijaté dňa 29. mája 1990.

Národnostná otázka

Vo svete je veľa národnostných konfliktov. Ono „národ proti národu“ stále platilo, ale v poslednom čase nadobudlo veľkú intenzitu a svetový rozmer.

Národnosť nás rozdeľuje, to je pravda. Ale národnosť z nás nesmie robiť nepriateľov. Pre nás veriacich by to malo byť celkom jasné.

Prečo jasné? Pretože Boh je pôvodcom a pánom všetkých národov. Kto nenávidí iný národ, nenávidí vlastne Boha a nenávidí svojho brata. A má povrchné uvažovanie a nepozná ani sám seba.

Všimnime si apoštola Pavla, skrz-naskrz Žida, ktorý hovorí: „Židom nie je ten, kto je ním navonok . . . , ale Židom je ten, kto je ním vnútri . . .“ Ak by sme aj my boli takí, mali by sme viac porozumenia pre tých druhých.

Zakladateľ ukrajinskej literatúry Taras Ševčenko sa zastal ukrajinskej spisovateľky Marka Vovčok, mnohými obvinenej z toho, že písala po rusky. Ševčenko predovšetkým ocenil to, že

„píše pravdu“. Kto by sa odvážil napadnúť Gogoľa, ktorý mal ukrajinský pôvod, že písal takú pravdu a tak bravúrne? A iste nenapadneme ani slovenského básnika Jána Kollára, že písal po česky.

Národnostné boje sú teda nechutné a zbytočné. Svedčia tiež o primitivizme a nedostatku zmyslu pre hodnoty všeludskej, najmä pre vieru v Boha, Otca všetkých národov.

A ešte sa vráťme k Pavlovi. O sebe povedal: „Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov, pre tých, čo sú pod Zákonom, bol som akoby pod Zákonom, aby som získal, čo sú pod Zákonom. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko robím pre evanjelium.“

Nám na poli cirkvi ide o evanjelium. A ak nám skutočne ide o evanjelium, ono nás podivne spája so všetkými. Vtedy na príslušníka inej národnosti sa dívame len ako na brata. Vtedy ho tým viac milujeme, čím viac sa od nás odlišuje národnostne. Pre nás národnostná otázka je vyriešená evanjeliom.

o. Mikuláš Pavlík

Privítali sme Matku Terezu

Na výročný deň prvého zjavenia Panny Márie vo Fatime — 13. mája — prišla z Ríma na Slovensko Matka Tereza z Kalkaty, nositeľka Nobelovej ceny mieru. Matka Tereza, predstavená Dcér kresťanskej lásky, prišla so svojimi štyrmi sestričkami, aby otvorila na Slovensku svoj prvý rehoľný dom. Slávnostné uvedenie sa začalo sv. liturgiou v Nitre v chráme piaristov za účasti veriacich a kňazov.

Na druhý deň — 14. mája — v sprievode otca biskupa Mons. Pavla Hnilicu z Ríma odišla na Kysuce, kde v Čadci otvorila ich prvý rehoľný dom. Je to historická udalosť, pretože je to prvé usadenie sestier Matky Terezy nielen na Slovensku, ale aj v okruhu susedných krajín.

Koncom mája opäť zavítala do našej vlasti, aby v Prahe, na ulici Na Zátorce 2, otvorila dom, ktorý bude v budúcnosti slúžiť charitatívnym cieľom Dcér kresťanskej lásky Darovaciú listinu a kľúče od domu, odovzdal jej dňa 30. mája t. r. generálmajor Pavol Gavlas v zastúpení ministra národnej obrany ČSFR. Je to jednoposchodová vila, ktorú na tieto charitatívne účely uvoľnilo MNO ČSFR.

Matka Tereza — kto si?

Vieme o tebe tak veľa a predsa tak málo . . . Narodila sa 27. augusta 1910 v Skopje. Keď ako učiteľka-rehoľníčka videla biedu v kalkatských uliciach rozhodla sa spolu s dvanástimi rehoľníčkami pomôcť im a založila kongregáciu Misionárky kresťanskej lásky k blížnemu. Dnes pôsobí vo svete 1200 sestier, ktoré sa starajú o viac ako 500 kliník, kde doteraz ošetrili vyše 4 milióny pacientov. Misionárky majú v prevádzke 103 nemocníc pre malomocných, 63 domov pre opustených a umierajúcich, 7 domov pre alkoholikov, 64 stredísk pre podvýživné deti, 107 škôl v biednych predmestiach, v ktorých sestry vyučujú. K týmto pribudli aj naše dva domy, otvorené v minulých dňoch — v Čadci a Prahe.

Nech duchovná krása i konkrétna pomoc Dcér kresťanskej lásky je na osoh núdznym, rodinám a všetkým nám.

F. D.

A vraj nás niet . . .

Klokočov — malá dedinka na východnom Slovensku, obklopená zelenými lesmi a modrou Šíravou, s malou cerkvičkou, známou svojím zázračným obrazom Božej Matky . . .

Je sobota 12. mája 1990.

Deň bez zvláštneho dátumu? Ale nie! Je to deň výnimočný a hlavne plný radosti, veď po 40 rokoch sa tu obnovil mládežnícky odpust.

Zišla sa tu gréckokatolícka mládež z Michaloviec, Dúbravky, Jovsy, Humenného i Prešova. Okolo 1000 mladých srdc sa prišlo priblížiť k Ježišovi skrz Pannu Máriu. Priblížiť sa k Nemu a spievať celým srdcom.

Začína sa moleben k presv. Bohorodičke. Osviežila ho svojimi piesňami mládež z Dúbravky . . . *Presvätá Panna Mária . . . raduj sa a spas v tebe dúfajúcich . . .*

Tie slová zneli akosi inak, tak od srdca.

Mária, plášť sveta širší nad oblaky . . .

Ó, Mária, Matka Božia, pros vždy Boha za nás . . .

Modlitby k Panne Márii vystriedalo pásmo Humenskej gr. kat. mládeže. Záverom prvej časti programu je sv. liturgia, pri ktorej všetci spoločne prosili Pannu Máriu, aby do našich srdc vtláčila odlesk svojej čistoty a oddanosti k Bohu.

Po sv. liturgii ďalšie chvíle patrili mladým z Prešova, Michaloviec, Jovsy. Mládežnícky ruženec bol jednou veľkou prosbou všetkých našich srdc, prosbou o SPRAVODLIVOSŤ, ktorej sa gréckokatolíkom dodnes nedostalo.

Atmosféra bola taká silná, že sa nám videlo, že sme bližšie k nebu, že všetko je na dosah ruky . . .

Možnosť k tomu nám dala sv. liturgia, kde sme sa mohli spojiť so živým Kristom. Boli sme tu každý sám a predsa všetci spolu . . . Množstvo mladých, neznámych ľudí a také krásne ovzdušie pokoja . . . Veď nás spojovalo tak veľa . . .

„Zjednotení v duchu . . .“ — to bola pieseň, ktorú sme spievali tvoriac akoby jednoliatu bytosť. Naše spojené ruky zdvihnuté k nebu, volali: Vraj nás gréckokatolíkov niet, vraj už vymrela láska a spravodlivosť, vraj . . . Ale nie, my sme tu! Ako živý otáznik do svedomia mnohých!

B. J.

Na snímke: *Porúbka* — časť humenskej mládeže s o. Milanom Chauturom pred púťou do Klokočova. Celú trasu prešli pešo

Ako bez očí, jazyka, uší a nôh, nemožno pozerat', alebo hovorit', počut', alebo chodiť, tak aj bez Boha a od neho dodávanej pomoci nemožno sa stať účastníkom Božích tajomstiev a poznať Božiu všemohúcnosť, alebo zbohatnúť na duchu (Prepodobný Makarius Egyptský, Slovo 5, hlava 15).

Závazky matky voči synovi a syna voči matke

Sv. Ján Zlatoústý (347—407) ešte keď bol mládencom, chcel opustiť rodičovský dom a so svojim priateľom Bazilom (iným Bazilom, nie sv. Bazilom Veľkým) žiť v púšti ako mních — pustovník. Keď sa o tom dozvedela jeho matka Antusa, vzala Jána za ruku a zaviedla ho do svojej spálne. Posadila ho vedľa seba na tej posteli, na ktorej ho porodila a začala plakať.

Ján najprv nerozumel čudnému počínaniu svojej matky. Avšak keď začala hovoriť, jej slová boli pre neho horkejšími, ako jej slzy. Vzlykajúc mu hovorila toto: „Syn môj, nie dlho som žila v šťastí s tvojím dobrým otcom (ovdovela, keď mala 20 rokov), ako je to známe i Bohu. Jeho smrť prišla skoro za bolesťami, ktoré som pretrpela pri tvojom narodení. Jeho smrť tebe priniesla sirotstvo a mne predčasné vdovstvo spojené s trpkosťami, ktoré môžu dobre pochopiť iba tie ženy, ktoré ich prežili.

Nijakými slovami nemožno vyjadriť tú búrku a to vlnobitie, ktoré musí prekonať deťu, ktorá len nedávno vyšla z rodičovského domu, ešte neskúsená v živote a hneď nato je zasiahnutá neznesiteľným smútkom, musiac na seba prijať i starosti, ktoré prevyšujú jej vzrast i prirodzenosť. Ona musí riadiť neposlušných sluhov, všímať si ich priestupky, brániť sa pred útokmi príbuzných (na majetok), mužne prekonávať problémy a všeobecné ťažkosti.

A ak ešte po zomrelom manželovi ostane dieťa (. . .) prináša to i starosti iného charakteru. Nehovorím o peniazoch, ktoré potrebuje, ak chce dieťaťu dať dobrú výchovu a vzdelanie.

Jednako, nič z toho ma neprinútilo vydať sa druhýkrát za iného muža, a poviesť ho do domu tvojho otca. Uprostred zmätkov a nepokoja, ktoré som vytrpela, nezriekla som sa krutého osudu vdovstva, v čom mi pomohla vyššia pomoc (Boh) a nemálo ma v týchto trpkostiach posilňovalo i to, že som sa neprestajne dívala na tvoju tvár a videla v nej živý a verný obraz zomrelého (. . .).

Nemôžeš povedať a obviňovať ma za to, že pri mužnom znášaní vdovstva, som roztránila otcov majetok, ako sa to stáva mnohým nešťastným sirotám. Zachránila som ho v celosti a pritom som neľutovala peňazí potrebných na tvoje čo najlepšie vzdelanie, používajúc pritom svoje vlastné peniaze, z ktorými som vyšla z rodného domu. Nemysli si, že to teraz hovorím preto, aby som ťa ponižovala — ale za to všetko prosím od teba jedno milosrdentvo: neuvrhuj ma do druhého vdovstva. Nerozplameňuj vo mne smútok, ktorý sa už utišil. Počkaj na môj koniec. Možno za krátky čas zomriem. Mladí túžia po tom, aby sa dožili hlbokkej staroby, a my, čo sme už zostareli, nič iné tak neočakávame, ako smrť.

Keď ma odovzdáš zemi a uložíš ku kostiam tvojho otca, vtedy sa vyberaj na dlhé cesty a preplavuj moria, aké len chceš. Vtedy ti nikto nebude prekážať. Ale pokiaľ ešte žijem ja, vytrp život so mnou, nenahnevaj Boha zbytočne a naprázdno — uvrhujúc ma do takej biedy — mňa, ktorá som ti nič zlého neurobila.

Ak ma môžeš obviňovať z toho, že ťa vťahujem do životných starostí a prekážam ti v ceste, uteč odo mňa ako od nedobroprajnej a nepriateľskej — nehanbi sa ani prirodzených zákonov, ani výchovy, ani obyčajov a ani ničoho iného.

Keď už nič iné ťa nevie udržať pri mne, nech ťa aspoň udržia tvoje spomienky nato, že som sa vždy starala o tvoju spokojnosť — počas celého tvojho (doterajšieho) života. Hoci aj tvrdíš, že máš mnoho priateľov, nikto z nich ti neprinesie takú spokojnosť, pretože niet nikoho, kto by sa staral o tvoje dobro tak ako ja.“

To a ešte viac mi hovorila moja matka, a ja som to zopakoval svojmu drahému priateľovi (Bazilovi), ale jeho sa tie slová nedotkli, a ešte s väčším úsilím ma začal presvedčovať, aby

„Ani hrob ani smrť nezabránili Bohorodičke, aby sa za nás ustavične modlila. Stala sa našou pevnou nádejou . . .“
(Kondák sviatku)

som splnil predchádzajúce predsavzatie (Sv. Ján Zlatoústý, kniha O kňazstve, I., 5—6).

Ján sa nemohol zprotiviť takýmto argumentom svojej matky . . . Hociako ho Bazil nahováral vzdialiť sa zo sveta do púšte, jednako nežný syn nikdy nezanechal svoju milovanú matku.

Až do jej smrti žil spolu s ňou, všestranne jej pomáhal a potešoval ju. Svoj voľný čas využíval na čítanie Svätého písma a rozjímanie nad ním. Žil vo svete, ale myslením a správaním už prestal patriť svetu a žil jedine Bohu. A Pán Boh to od neho prijal. Pretože Pán Boh nechce lásku, ktorá nevidí bližného . . . I keď tým bližným je „len“ osamotená, zostarutá matka.

Ved' keď chce niekto preukázať lásku Bohu, nestačí to preukazovať iba slovami, ale predovšetkým skutkami — skutkami lásky k bližnému. A sv. Ján Zlatoústý to takto pochopil a aj realizoval.

Na púšť s Bazilom odišiel až po smrti svojej matky . . . A pritom, akým svätým sa stal. Ved' dnes na ňom stojí celá teológia a cirkev ho uznáva ako jedného zo svojich najväčších Otcov. Dokonca ešte i dnes, jeho slová sa citujú v encyklikách pápežov (Vid' encykliky pápeža Jána Pavla II.).

Nesmieme nikdy zabudnúť na svojich rodičov. Ved' štvrté Božie prikázanie znie: Cti svojho otca a matku svoju. Naše

želaní treba obetovať a prispôbovať ich želaníu, naše príjemnosti ich príjemnostiam a náš pokoj ich pokojú. Samozrejme, že i oni nesmú zabudnúť, že ich želaní a túžby musia byť v súlade s desiatimi Božími prikázaniami a Svätým písmom (učeníím svätej cirkvi).

A rodičia by si mali vziať príklad z matky sv. Jána Zlatouste-

ho, mali by sa obetovať svojim deťom (a nie rozkošiam tohto sveta) a vychovať z nich pre cirkev takých svätých, akým bol sv. Ján Zlatousty.

Takto sa budeme páčiť Bohu, a dosiahneme i spásu.

Vladimír Mariánsky, OSBM

Dva príbehy zo života prepodobného otca a nášho Pimena

(Bol Egyptanom, žil v 5. storočí na hore Skýt v líbijskej púšti. Jeho sviatok slávime 27. augusta).

Ľudská múdrosť a čnostný, svätý život

Jeden mních počul o svätosti prepodobného Pimena. Preto ho vyhľadal, aby od neho počul čosi užitočné.

Návštevník začal pred Pimenom uvažovať o anjeloch a rôznych teologických problémoch a témach okolo nich. Hovoril mnoho . . . a veľmi dlho. Svätý Pimen však mlčal a nepovedal mu ani slovo.

Celý namrzený mních vyšiel z jeho kelie a začal sa sťažovať mníchovi — učeníkovi Pimena: „Nadarmo som išiel tak dlhú cestu. Chcel som sa niečomu priučiť, avšak nepočul som od neho ani slovo.“

Keď to mních-učeník počul, vošiel do kelie (cely) k Pimenovi a opýtal sa ho na príčinu jeho čudného konania. Pimen mu na svoju obranu povedal toto: „Hovoril o takých veciach, ktoré prevyšujú ľudský rozum; čomu ho ja môžem naučiť v tejto oblasti? Ak by začal hovoriť a uvažovať o ľudských slabostiach a nedokonalosti, s radosťou by som sa s nim porozprával.“

Keď sa o tom dozvedel cudzí mních, opäť sa vrátil k Pimenovi a hovorí mu: „Otcé (abba), čo mám robiť? Upadol som do otroctva vášní.“

Pimen sa na neho pozrel s láskou a povedal: „Teraz si prišiel pre dobrú a užitočnú vec, teraz otvorím svoje ústa . . .“ A rozprávali sa o duchovných veciach až do neskorého večera.

Po rozhovore bol cudzinec celý bez seba od radosti, že pochopil, že človeku mudrovanie vo vysokých teologických problémoch (ktoré sú pochopiteľné pre ľudský rozum iba za pomoci Svätého Ducha) nepomôže ku spaseniu. A že tým najpotrebnejším pre spásu je čnostný a dokonalejší život v neustálom spojení (rozhovore

a kontakte) s Bohom. A úplne spokojný sa vrátil do svojej kelie v púšti . . .

Zlé a hriešne myšlienky

Jeden kresťan sa sťažoval prepodobnému Pimenovi, že ho obťažujú zlé myšlienky, ktoré sú veľmi nebezpečné pre jeho dušu. Starec ho vyvedol na čerstvý vzduch. Práve fúkal horúci vietor z púšte. . . Prikázal mu chytiť vietor do rúk. „Nemôžem to urobiť“ — odpovedal mu kresťan.

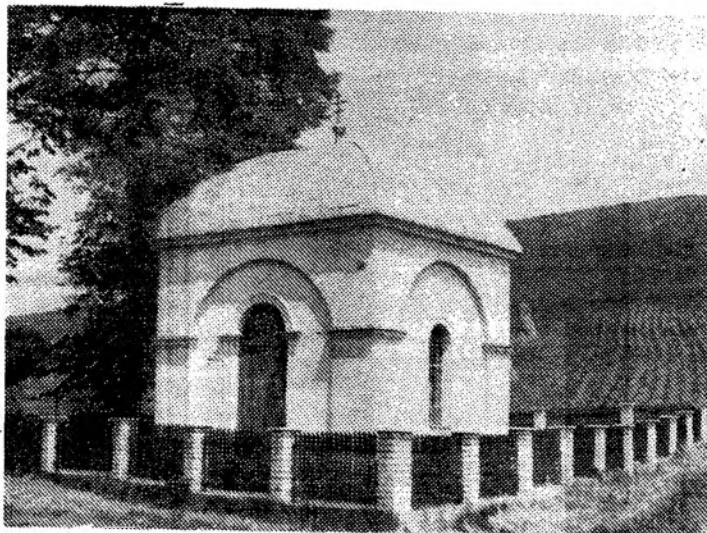
A Pimen mu na to hovorí: „Ak nemôžeš urobiť toto, potom nemôžeš zabrániť ani tomu, aby ti neprichádzali (na um) zlé myšlienky. Avšak našou povinnosťou je postaviť sa im na odpor.“

Vladimír Mariánsky

Záujem o katedrálly zbor

Prešovský starosloviensky zbor pri katedrálly chráme sv. Jána Krstiteľa pod vedením pána Gabriela Mirossaya sa v poslednom období dostáva stále viacej do povedomia širokej verejnosti najmä na východnom Slovensku svojimi vystúpeniami pri rôznych príležitostiach nielen cirkevného ale aj spoločenského charakteru. Nahrávky liturgických piesní v jeho podaní sme mali možnosť niekoľkokrát počuť aj z vysielania rozhlasu a televízie. Záujem o vystúpenia zboru dokazuje aj veľký počet vystúpení, ktoré spevokol absolvoval v minulých mesiacoch (máj—jún). O niektorých informovala aj naša tlač.

- Dňa 7. mája vystúpil v Bardejove na slávnostnom otvorení výstavy Ikoný na východnom Slovensku, ktorá bola inštalovaná ako irvalá expozícia ikonopisnej ľudovej tvorby tohoto regiónu Slovenska.
- V dňoch 18.—20. mája absolvoval zbor zájazd do Čenstochovej, kde v chráme na Jasnej hore vystúpil pri sv. liturgii a tiež v meste Przemysel.
- 9. mája vystúpil pri zádušnej sv. liturgii na Dukle pri príležitosti 45. výročia ukončenia druhej svetovej vojny a na počesť a pamiatku padlých vojakov na tomto bojisku.
- Dňa 26. mája účinkoval v programe pri otvorení 20. ročníka Festivalu piesní a tancov v Kamienke (okr. Stará Ľubovňa).
- Dňa 3. júna vystúpil zbor na slávnostnej bohoslužbe v Chuste v Zakarpatskej oblasti USSR pri príležitosti prevzatia chrámu miestnej katedrály gréckokatolíckmi.
- Dňa 4. júna na pozvanie Ministerstva kultúry SR vystúpil v Bratislave na Devíne na mítingu českej a slovenskej vzájomnosti, na ktorom sa zúčastnil prezident republiky Václav Havel a predseda FZ Alexander Dubček a ďalší štátni činitelia.
- Dňa 24. júna spieval pri slávnostných bohoslužbách v Malej Poľane.
- Dňa 1. júla vystúpil na Festivale kultúry a športu v Medzilaborciach.

Kaplnka Uspenia presv. Bohorodičky v Snakove, ktorá bola postavená r. 1896 za pôsobenia o. Emila Kubeka, významného knaza našej eparchie — básnika, spisovateľa, jazykovedca a rodolúba, od ktorého smrti 17. júla 1990 uplynulo 50 rokov. (Snímka: o. F. D.)

dr. Peter Krajňak

Sviatosť vysviacky

Krst a birmovanie otvárajú bránu človekovi do spoločenstva Božieho ľudu. Na udržanie sporiadaného života tohto Božieho ľudu sú potrebné rozličné služby, ktoré nemôžu vykonávať všetci príslušníci Božieho ľudu rovnakp. Na niektoré úlohy je nutné osobitné splnomocnenie. Preto Ježiš Kristus ustanovil sviatosť vysviacky, čiže kňazstva.

Kňazstvo je popri krste a birmovaní sviatosťou, ktorá sa môže udeliť len raz. Všetky tieto sviatosti dávajú totiž nezničiteľnú, nezmazateľnú účasť na kňazskej Kristovej moci vo vykonávaní božieho kultu, úcty Boha.

Krst je sviatosťou všeobecného kňazstva členov tajomného Kristovho Tela — cirkvi. Každý pokrstený získava schopnosť prinášať obetu sv. liturgie spolu s kňazom prostredníctvom jeho rúk, získava schopnosť prijímať sviatosti a prednášať modlitby Bohu Otcovi, ktoré sú v cirkvi vlastne neprestávajúcou modlitbou Krista Veľkňaza.

Birmovanie umožňuje veriacim ľuďom plniť tie isté činnosti všeobecného kňazstva, ale s vnútornou zrelosťou, s uvedomelejším zasiahnutím ľudského života.

Kňazstvo dáva účinnejší podiel na kňazskej Kristovej moci, menovite: kňazi vykonávajú obetu sv. liturgie, premieňajúc chlieb a víno na Kristovo telo a krv; a kňazi majú moc odpúšťať hriechy.

Vyššie sme uviedli, že krst dáva človeku účasť na Kristovej kňazskej moci. Osobitná účasť na kňazstve Ježiša Krista patrí biskupom, kňazom a diakonom. Táto osobitná účasť sa udeľuje osobitným posvätným obradom, vysviackou.

Sviatosť vysviacky, čiže kňazstva, sa odlišuje od ostatných sviatostí tým, že má tri stupne. Rozlišujeme biskupskú vysviacku, kňazskú vysviacku a diakonskú vysviacku.

Biskup vysviacaním kňazov môže v cirkvi udržiavať eucharistickú prítomnosť Krista a starať sa o riadne slávenie Eucharistie (sv. liturgie) v cirkevnom kruhu, ktorý podlieha jeho vedeniu.

Kňazská vysviacka má podiel na sviatostnej biskupskej vysviacke, lebo v nej sa udeľujú čiastkové moci, ktoré v plnej miere patria biskupovi. Aj diakonát sa udeľuje prostredníctvom sviatostného obradu. Vidno to zo spôsobu, ako ho udeľovali podľa svedectva Svätého písma i v prvotnej cirkvi. Používal sa ten istý znak, akým ustanovovali biskupov a kňazov, a to vkladanie rúk a modlitba.

K týmto trom vysviackam, doloženým v Písme, sa časom pridali ďalšie: subdiakonát, akolytát, exorcistát, ostiariát a lektorát. Slúžili na plnenie zvláštnych úloh.

Vonkajším znakom pri biskupskej, kňazskej a diakonskej vysviacke je vkladanie rúk a modlitba. Rovnaký vonkajší znak nás nesmie rozlítiť, ako by išlo stále o to isté, lebo ostáva nerovnakosť rozličných stupňov vysviacky. Treba hľadiť nielen na vonkajší znak, ale aj na určenie každej vysviacky, ako sa to výslovne spomína v modlitbe vysviacky.

Keď sa v apoštolskej dobe zvolilo ako vonkajší znak vkladanie rúk a modlitba, zodpovedalo to bežnému zvyku v Starom zákone. V Starom zákone sa s ním stretávame hlavne pri uvádzaní levitov do ich služby. Keď namiesto Mojžiša mal Jozue hovieť Boží ľud do zeme Kanaán, bol na to ustanovený vkladáním rúk (Nm 27, 22 n.) Kristus sám použil isté starozákonné ustanovenie, zvané *šaljach*, aby svoje poslanie odovzdal apoštolom. Hoci on sám svojich apoštolov povolával a vysielal plniť úlohy jednoducho slovami, je pravdepodobné,

že mužovia, ktorých vymenoval za svojich vyslancov (apoštolí), používali tento zvyk vyslania, keď sami zasa poverovali iných, ktorí sa mali starať o plnenie úloh v cirkvi.

Podľa svedectiev prvotnej cirkvi vysluhovateľom sviatosti vysviacky je vždy biskup. V Apoštolských konštitúciách (1,27) z konca 4. storočia čítame: „Biskupa nech vysvätia dvaja alebo traja biskupi vložením rúk . . . Biskup požehnáva, ale jeho nepožehnávajú. Vkladá ruky a obetuje. Požehnanie dostáva od biskupov, ale nikdy nie od kňaza. Biskup zosadí každého klerika, ktorý si to zaslúži, ale nie biskupa, lebo to nemôže. Kňaz požehnáva a býva požehnaný; prijíma požehnanie od biskupa a od spolukňaza, podobne požehnáva spolukňaza. Kňaz vkladá ruky, ale nevysviaca; nezosadzuje; exkomunikuje však tých, ktorí sú mu podriadení, ak si tento trest zaslужujú.“

Podľa Tridentského koncilu konsekrovaný, čiže vysvätený biskup je riadnym vysluhovateľom vysviacky vo všetkých troch stupňoch (DS 1777). Pre vysviacku biskupa podľa cirkevného zákona sú potrební traja biskupi. Pre platnosť je potrebný len jeden.

Vysluhovateľom tzv. ustanovených, teda nie sviatostných služieb (lektorát, akolytát . . .) môžu byť aj jednoduchí kňazi, ktorí na to dostali osobitné splnomocnenie.

Pozrime sa ešte, čo hovorí Druhý vatikánsky koncil o kňazstve. V prvej kapitole (2-3 odst.) dekrétu O kňazskom účinkovaní a živote sa hovorí:

„ . . . cieľom kňazského účinkovania a života je sláva Boha Otca v Kristovi. A táto spočíva v tom, že ľudia prijímajú vedomie, slobodne a vdáčne dielo, ktoré Boh uskutočnil v Kristovi a dávajú ho najavo celým svojim životom. A tak kňazi, či sa venujú modlitbe a poklone, alebo hlásajú Božie slovo, či prinášajú eucharistickú obetu a vysluhujú ostatné sviatosti, alebo preukazujú ľuďom iné služby, pričínajú sa tým o väčšiu Božiu slávu a zároveň povznášajú ľudí k božiemu životu. Toto všetko plynie z veľkonočného tajomstva Kristovho a dovŕši sa slávnym príchodom Krista Pána, keď on sám odovzdá kráľovstvo Bohu a Otcu.

Kňazi, vyvolení spomedzi ľudí a ustanovení za zástupcov ľudí pred Bohom, aby prinášali dary a obety za hriechy, nažívajú s ostatnými ľuďmi ako s bratmi. Tak i Pán Ježiš, Boží Syn, ktorého poslal Otec ako človeka k ľuďom, prebýval medzi nami a chcel sa vo všetkom stať podobným svojim bratom, ale bez hriechu. Jeho príklad nasledovali už svätí apoštolí, a Pavol, učiteľ národov, „vyvolený hlásať Božiu blahozvesť“ (Rim 1,1) sa osvedčuje, že sa stal všetkým všetko, aby spasil všetkých.

Sama činnosť kňazov si z osobitných dôvodov vyžaduje, aby sa neprípodobnili tomuto svetu; ale zároveň žiada, aby poznali svoje ovce a usilovali sa priviesť aj tie, ktoré nepatria do tohto ovčince, aby aj oni počúvali Kristov hlas a stal sa len jeden ovčinec a jeden Pastier.“

V druhej kapitole dekrétu (9. odst.) sa hovorí:

„Konečne kňazi sú uprostred laikov nato, aby všetkých privádzali k jednote lásky: „Milujte sa navzájom bratskou láskou! Predbiehajte sa navzájom v úctivosti!“ . . . Sú ochrancami všeobecného dobra, o ktoré sa v mene biskupa, a zároveň sú rozhodnými zástancami pravdy, aby veriacich nezmetla ako vietor hocaká náuka . . .

Sami veriaci nech si zas uvedomujú svoju podľžnosť voči svojim kňazom, a preto nech im preukazujú detinskú lásku ako svojim duchovným pastierom a otcom. Nech podľa možnosti pomáhajú svojim kňazom modlitbou a skutkom, majú účasť na ich starostiach, aby tak oni ľahšie vládali prekonávať ťažkosti a účinnejšie plniť svoje povinnosti.“

(Podľa F. J. Sheeda a M. Schmausa pripravil M. M.)

Je panovačné všetko rozprávať a nič nechciet počuť

(Démokritos).

Poznať svoju cirkev, svoj obrad

Cesta do Ríma

Redakcia: Odiš' v roku 1987 študovať do Ríma bolo odvážne rozhodnutie. S akým cieľom ste tam išli?

o. Cyril Vasil': Cieľ? Cirkev potrebuje mať ľudí pre niektoré odbory, ktorí sa týmto odborom môžu plne venovať. Spontánna potreba určila cieľ. Trocha aj vlastný záujem k tomu prispel, ale hlavne tá potreba.

Red.: V akej reči študujete?

C. V.: Prednášky sú po taliansky, základné texty — učebnice sú po latincky. Materiály, ktoré nám profesori poskytnú sú v rôznych svetových jazykoch. Aké majú, také nám dajú. Väčšinou sú to texty anglické, francúzske, menej nemecké a španielske.

Red.: To vás teda núti, aby ste tieto jazyky ovládali.

C. V.: Áno, aspoň pasívne.

Red.: Taliančina už vám iste nerobí problémy. Odkedy viete tento jazyk?

C. V.: Neopovázim sa povedať, že ju ovládam perfektne, ale problémy s ňou už nemám. Prišiel som do Ríma 13. septembra 1987, škola začínala 15. októbra, takže som mal mesiac na jazykovú prípravu.

Red.: Predtým ste sa taliančinu neučili?

C. V.: Áno, pokúšal som sa, ale nikdy som nedošiel ďalej ako po tretiu lekcii v učebnici pre samouky. Takže moja slovná zásoba obsahovala tak pätnásť slov. Vyzerá to zvláštne, ale to je proces, ktorým prejde väčšina študentov. Prídu tam, bez toho, aby sa tam nejako orientovali. Prostredie viac pomáha.

Red.: Kde inde ešte možno študovať východné cirkevné právo?

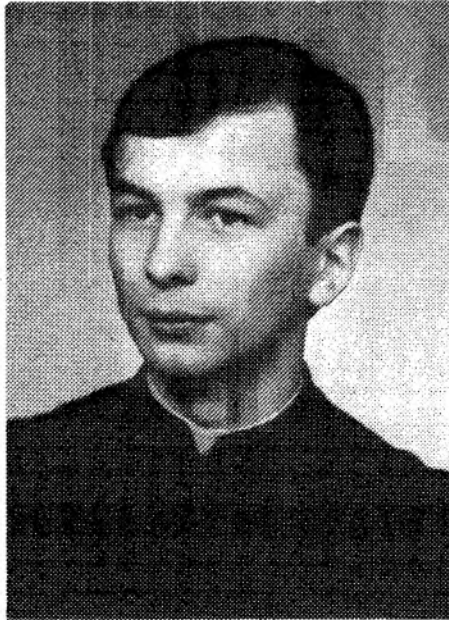
C. V.: Naša škola je jediná na svete s týmto zameraním. V seminári v Bratislave sme preberali najmä západné právo; o východnom sa konštatovalo, že je a že sa týka len kňazov východného obradu. Na svetových univerzitách sa do štúdia všetkých bohosloveckých fakúlt zaraďujú i lekcie z východného práva. Pritom sa poukáže na niektoré rozdiely, ktoré je potrebné poznať.

Red.: Keď je vaša fakulta jediná na svete, iste pripravuje odborníkov na svetovej úrovni a takých naša cirkev ozaj potrebuje.

Postavenie gréckokatolíckej cirkvi

Red.: Naša gréckokatolícka cirkev je v porovnaní s rímskokatolíckou cirkvou malá, je jej malou sestrou. Z toho vzniká niekedy určitý komplex. Ako vy vidíte tento problém?

Náš rozhovor

V roku 1987 odišiel o. Cyril Vasil' z našej vlasti, aby sa mohol v Ríme ďalej vzdelávať. V súčasnosti študuje na Východnom pápežskom inštitúte východné cirkevné právo. Pripravuje i relácie pre vatikánsky rozhlas. Mnohí z nás ho práve odtiaľ poznajú.

Otec Cyril Vasil' je ambiciózny mladý človek, zbožný a skromný. Je veľkou nádejou pre našu gréckokatolícku cirkev.

Pri jednej zo svojich návštev doma našiel si čas i pre naše otázky.

C. V.: Tento komplex sme si pestovali trochu aj my sami a bolo nám aj pomáhané ho pestovať. Každý ho vlastne istým spôsobom niesol a je ním viac-menej poznačený. Možno, že práve ten istý pohľad zvonku pomôže sa ho zbaviť, alebo aspoň uviesť veľa vecí na správnu mieru. Mňa tam napr. veľmi príjemne prekvapilo, ako napr. na školskej rovine zo strany profesorov, ktorí súčasne sú dosť vysoko zaradení do cirkevnej hierarchie alebo medzi ľudí, ktorí tvoria teologické koncepty v najvyšších cirkevných úradoch — ich ponímanie. Ako oni v duchu novej ekleziologie sa pozerajú na tieto, ako hovoríte, menšinové cirkvi. Nový pohľad hovorí, že už cirkev nedelíme na východnú a západnú.

Hovoríme, že katolícka cirkev je zložená z mnohých cirkvi. Je to cirkev latinská, arménska, chaldajská, grécka, bulharská, rumunská, ruská, gréckokatolícka cirkev

na Slovensku. Toto je správne koncové ponímanie. Tu sú rozličné obrady. Tieto obrady ešte vo svojom vnútri môžu byť zložené z viacerých cirkvi, a preto sa používa termín cirkvi *sui iuris* — svojprávná cirkev. Cirkvi majú svoju právnu nezávislosť s tým, že spolu vytvárajú katolícku cirkev. Keď sa tento pohľad na vec akceptuje, tak sa nám vynorí obraz, že máme vlastne mozaiku miestnych spojprávnych cirkvi, ktoré spolu vytvárajú katolícku cirkev. Vo vzťahu k latinskej cirkvi sa hovorí, že je najväčšou čo do počtu, ale čo do hodnoty, hodnosti a dôležitosti je jednou z tých dvadsiatich dvoch cirkvi alebo mnohých, z ktorých pozostáva katolícka cirkev. Tento pohľad sa prezentuje na oficiálnej rovine a je vyjadrením katolíckeho učenia dnešnej cirkvi.

Keby sme si tento pohľad osvojili a nielen osvojili, ale brali ho za svoj a žili ho, tak to v nás odbúra mnohé komplexy, odbúra ich aj v mnohých z nášho okolia. Jednoducho začneme si sami seba vážiť a pritom nebrať nič na úkor druhých. Tento názor má veľmi povzbudil. Počul som ho na prednáškach od ľudí, ktorí majú čo k tomu povedať. práve oni zdôrazňujú, že taký je dnes pohľad na cirkev, tak sa musí prezentovať, takto sa má rozvíjať.

Red.: Sme vám vďační, že nám tento pohľad tlmočíte, pretože sme sa s ním zatiaľ nestretli, ani na stránkach katolíckej tlače a ani zahraniční cirkevní predstavitelia nám ho netlmočili. Je to ozaj jediná cesta a jedine možné východisko — všetci sme rovnocenní.

C. V.: Zahraniční duchovní otcovia možno pokladajú tento náhľad za úplne samozrejmy, asi z toho dôvodu sa o tom nezmieňujú.

Náš vzťah k svetu

Red.: Svet o nás veľmi nevie, čo by sme mali urobiť, aby sa to zmenilo?

C. V.: V prvom rade musíme poznať my sami seba, svoju cirkev, svoj obrad. Potom je našou povinnosťou poskytnúť o tom vedomosti iným. Súčasne by sa to bralo do dôsledkov, tak podľa uznesení Druhého vatikánskeho snemu, ktorý práve o týchto veciach často hovorí, je povinnosťou a to najmä kňazov iných obradov, ktorí žijú na spoločnom území, kde sú zmiešané etniká alebo obradové odlišnosti, je ich povinnosťou tieto poznávať a vlastne poukazovať na tú jednotu, ktorá tieto veci spája. Takže sú tu tri roviny poznania: V prvom rade — poznať sami seba, potom naša nutnosť dať to ďalej — prezentovať sa, ale súčasne zo strany opačnej — mať záujem o to poznávanie.

V tomto smere mám veľmi dobré skúsenosti v Taliansku. Tam sú veľmi ochotní

kňazi, celé farnosti, niektoré rehole, ktoré najmä v posledných rokoch javia veľký záujem o východnú cirkev, o problémy jej života, o pastoračné, teologické záležitosti. Robia rôzne konferencie na farnostiach, pozývajú sa proste predstaviť, aby aj oni boli informovaní. Vždy si na to nájdú nejakú príležitosť — modlitby za zjednotenie, prípadne využijú nejaké výročie, atď. U nás sú tieto možnosti podstatne širšie. Tu žijeme na jednom území spoločne zmiešaní, takže u nás je preto oveľa širšie pole pôsobnosti.

Niet literatúry — to je stará bolesť. Bolo by dobré sa aj zamyslieť nad tým, čo sme urobili preto, aby bola. Ona sa nachádza — cudzojazyčná — treba ju prekladať. To je zasa otázka znalosti jazykov.

Red.: Keď sme u zahraničnej literatúry, všimli sme si, že v angličtine sa gréckokatolícka cirkev označuje ako katolícka cirkev byzantského obradu. Aký termín sa používa vo Vatikáne?

C. V.: Čo sa týka terminológie na označenie cirkvi, pokiaľ som o tom informovaný, základným medzníkom bol pre nás z tohto hľadiska rok 1773, kedy sa konala Viedenská synóda. Tam sa sťažovali mukačevskí biskupi a z Juhoslávie a tak sa vtedy s cisárom dohodli na termíne gréckokatolícka cirkev. Či je to šťastný termín viac ako menej, to je už diskutabilné. Keď sa prenášalo osídlenie inam — USA, Kanada, tak tento termín vyvolal nedorozumenie. Terminologicky nie je ideálny, historicky sa však zaužíval.

V ročenkách Východnej kongregácie boli tiež problémy s týmto označením. Najprv sa používalo označenie rutheni a vysvetlilo sa, v ktorom štáte sa táto cirkev nachádza. Neskôr sa to začalo rozlišovať a písalo sa napr. Slováci byzantského obradu, Maďari byzantského obradu, atď. Teraz sa dosť pretláča, aby sa cirkev označila podľa toho, aká je a akého obradu. Takže napr. Ukrajinská cirkev byzantského obradu.

Pre našu svojprávnu cirkev neviem o tom, že by bol niekto navrhol nejaký termín, ktorý by bol súčasne výstižný aj pravdivý. Doteraz neviem, že by bola oficiálne prijatá nejaká zmena, čo sa týka terminoló-

gie. Používa sa termín gréckokatolíci, s tým, že sa vysvetlí, že sú to katolíci byzantského obradu.

Red.: Aký termín je bežný vo Vatikáne?

C. V.: Pokiaľ viem, používa sa dvojaký termín — gréckokatolíci, alebo katolíci byzantského obradu.

Red.: Teraz žijete v Ríme, ste informovaný o tom, aká situácia je v našej cirkvi tu doma?

C. V.: S informovanosťou je to trochu horšie. Možno to je naša slabá stránka; nie je to však len môj osobný problém. Málo sa o tom vo svete vie, aké sú naše problémy, naše radosti, o tom, čo sa tu deje. Dost chýba častejší kontakt, aby sme vnikli do povedomia, že tu existujeme.

Red.: Čo by sme mali urobiť, aby sa to zmenilo k lepšiemu?

C. V.: Doteraz sme mali objektívnu príčinu — možnosť kontaktov bola minimálna. Otec biskup sa roky nemohol dostať do Ríma. Teraz sa to zmenilo. Zmena môže začínať práve v tejto rovine. Otec biskup bude mať určite lepšie možnosti kontaktu s kompetentnými partnermi — či už cez Kongregáciu, alebo iné. Doteraz nebola možnosť študijného kontaktu. Za posledných štyridsať rokov nemohol ísť nikto študovať do zahraničia.

Red.: Po dlhom čase ste vlastne Vy prvý.

C. V.: Po dlhom čase áno. Predtým to bol o. dr. J. Mastiliak. Aj to je ďalšia možnosť oživenia kontaktov so svetom. Perspektívne by sa tento kontakt so svetom mal oživiť, aby naši študenti sa mohli dostať do sveta i na kratšie pobyty. Na druhej strane je zasa potrebné pozývať sem ľudí, ktorí majú, môžu a chcú povedať to, čo i nás zaujíma. Napr. teraz s pripravovaným otvorením seminára. Mnohí význační profesori sú ochotní prísť sem prednášať. Ja osobne viem o niekoľkých ponukách skutočne odborne pripravených ľudí. Je to ďalšia forma kontaktov so svetom.

I doma máme dosť schopných ľudí, ktorí doteraz nemali možnosť pôsobiť. Kontakt so svetom je podmienený i s jazykovými znalosťami. To je pre nás zatiaľ dosť veľká

bariéra. Tu sa v minulosti nekládol taký dôraz na výuku jazykov a tým sme vlastne boli odrezaní od zdroja informácií a možnosti komunikovať. Keď sa podarí preklenúť i túto bariéru, tak budú častejšie i naše kontakty so svetom.

Už teraz badať zvýšený záujem o nás. Príde sem viac turistov, viac pútnikov, uskutočnia sa stretnutia mladých. Doteraz tu bola objektívna prekážka, tá padla. Teraz sa ukáže, či to bola naozaj jediná prekážka.

Red.: Máte možnosť dostať sa častejšie do blízkosti Svätého Otca?

C. V.: Mám takú istú možnosť ako tých 10 000 študentov, ktorí sú v Ríme. Okrem tých všeobecných spoločných podujatí, ktoré sú pre turistov, spoločné audiencie, nedeľné stretnutia, je na začiatku školského roka spoločná sv. liturgia v chráme sv. Petra pre študentov z cirkevných univerzít. . . . Za ten čas, čo som tam, bol Svätý Otec raz navštíviť náš inštitút. Keď som prišiel so Ríma, tak hneď v decembri 1987 bolo naše kolégium na audiencii u Svätého Otca. Zúčastnili sme sa i na spoločnej sv. liturgii. To bola príležitosť najpriamejšieho kontaktu za ten čas, čo som tam.

Red.: Naše materiálne podmienky sú doposiaľ veľmi komplikované. Aký je váš na to názor?

C. V.: Materiálne podmienky nie sú tie najpodstatnejšie. Poviem vám taký príklad. V Taliansku vybudovali krásne semináre, učebne, moderné budovy. Postavili ich asi pred dvadsiatimi rokmi. Dnes však nemajú záujemcov — bohoslovcov. Uvažuje sa, že v týchto priestoroch mesto zriadi ambulancie. My prakticky nemáme nič, ale predsa máme to, čo tvorí seminár. Je tu dosť mladých ľudí, ktorí majú povolanie a chcú ho realizovať. Bez všetkého sa dá zaoberať, ale bez toho nie. Oni sú seminár, oni ho tvoria. Je rozhodujúce a povzbudivé, že takých ľudí tu máme. Sú budúcnosťou našej cirkvi.

Za rozhovor ďakuje PhDr. Mária Pešková.

Dobrý skutok — alebo vyšší stupeň dokonalosti

Ak sme zhrešili — nebudeme smútiť preto, že budeme potrebaní, ale preto, že sme nahnevali Pána. Ak urobíme dobrý skutok — nebudeme sa tešiť tomu, že získame nebeské kráľovstvo, ale tomu, že sme sa zapáčili nebeskému Kráľovi (Bohu).

(Sv. Ján Zlatoústý: Päť slov o Anne; Slovo 5, 2; 671. Vybral: V. M.)

Niet inej cesty okrem Krista

V ságe starobylého severského rodu Bjärndalovcov, hlavnou postavou je starý Dag, ktorý sa vo svojom živote viac pridrižoval zásad sveta. Keď sa už poberal z tohto sveta a cítil svoj blízky koniec, povedal svojej neveste tieto poučné slová: „To, o čo sa my boríme a usilujeme, to je blaženosť v tomto živote a pokoj s večnosťou. A ta vedie len jedna cesta, cesta do vnútra, cez dobrotu srdca. Vidíme to teraz za celým svojím životom . . . , a povedal to ten, čo má právo tak povedať . . . Cesta k zmyslu života vedie cez rozum a myšlienky k jeho prikázaniam . . . Niet inej cesty okrem Krista . . . „

Jeremiáš Lomnický, rehoľník († 1915)

Zakladateľ gréckokatolíckych sestier — Sužobnice Nepoškrvnenej Panny Márie

SLÁVA BOHU, ČESŤ MÁRII, POKOJ NÁM!

Toto heslo odovzdal svojmu Zhromaždeniu veľký kňaz-bazilián, otec *Jeremiáš Lomnický*, ktorý sa narodil a pôsobil v západnej Ukrajine (8. 2. 1860). Bol rektorom seminára a mal i rodného brata kňaza. Dňa 5. februára 1915 bol odvečený na Sibír, kde zakrátko zomrel. Nevedno, kde je jeho hrob, akou smrťou zakončil svojich 55 rokov života. Na tom nezáleží.

Otec Jeremiáš Lomnický nezomrel. Žije jeho duch, žije

jeho spiritualita, ktorú akoby vdýchol do svojho diela. Sú to rehoľné sestry, ktoré poznáme na Slovensku pod menom *Služobnice Nepoškrvnenej Panny Márie*.

Na Slovensko ich roku 1928 povolal Boží sluha, gréckokatolícky otec biskup Pavol Gojdič. Vedel, ako Služobnice Nepoškrvnenej blahodarne účinkovali v Haliči; chcel ich mať aj vo svojej diecéze. Ich príchodom hneď 50 sirôt dostalo matky a materskú lásku. Prešovský noviciát začal sa v týchto služobniciach zapáľovať veľkým duchom otca Lomnického.

V čom spočíval?

— V duchu mariánskej služobnosti! Slúžiť Bohu a bratom ako to robila *Prvá Slúžka-Najsvätejšia Panna z Nazareta!*

— V duchu pokory a lásky najsvätejšej Panny rozdať sa úplne svojim bližným.

Otec Jeremiáš si to najprv dobre premeditoval na kolenách. Čím hlbšie študoval evanjelium, tým viac si overoval dielo vykúpenia, pri ktorom tak jedinečne spolupracovala nepoškrvnená Ježišova Matka. Ako opravdivý apoštol zatúžil, aby sa milosť dotkla všetkých ľudí a každej duše zvlášť.

Keď sa rozliadol po svojom národe, videl, že je v ňom zima... Treba ho zohriať Božou láskou. Bol v Poľsku a videl, že Božie kráľovstvo sa oveľa rýchlejšie šíri tam, kde sú rehoľné sestry a bratia. Videl zástupy opustenej mládeže. Bolo mu ich ľúto. Rozhodol sa pre veľký čin — nájde vhodné duše, bude o to prosiť Pána, s pomocou ktorých by pomáhal opustenej mládeži.

Pri jednej svätej misii, ktorú dával otec Jeremiáš v jednej dedine, prihlásilo sa osem gréckokatolíckych dievčat, že sa chcú zasvätiť Pánu Bohu. Boli zväčšia chudobné a nevzdelané. Vtedy medzi gréckokatolíckimi pracovali jedine Sestry Baziliánky, ktoré sa venovali prevažne vyučovaniu.

Otec Jeremiáš chcel dievčatá potešiť, dodať im nádej, sľúbil im pomoc pri dopĺňovaní vzdelania a získaní vena.

A tu jedno chudobné dievča sa opýtalo: „Otče, a chudobné dievčatá sa nemôžu zasvätiť Pánu Bohu?“

Táto otázka zaľala do živého. Apoštolská duša otca Jeremiáša dospela k presvedčeniu, ktorá by zachycovala všetky duchovné povolania i u chudobných — a postaví ju pod ochranu Nepoškrvnenej.

Vhod mu prišla inteligentná a pokorná duša, *Michalina Hordaševská*, narodená v L'love. Duchovne ju viedli Otcovia Baziliáni. Rehoľnú formáciu dostala však v reholi Feliciánok.

Michalina, rehoľným menom Jozafáta, stala sa spoluzakladateľkou *Služobnic Nepoškrvnenej*. Svoju Spoločnosť viedla ako „slúžiaca matka“ presne podľa vzoru Nepoškrvnenej! Samá k sebe bola prísna, ku druhým však mimoriadne lás-

kavá — hovorili — až pridobrá!

Obom zakladateľom — otcovi Jeremiášovi ako i matke Jozafáte — išlo o to, aby vždy a všade sestry pracovali k sláve Boha, ku cti Márii, a tak boli nositeľmi pokoja pre svojich bližných.

Knihu *evanjelia* dal otec Lomnický sestram ako najdôležitejšie pravidlá pre ich život. Mladým kňazom a sestram často opakoval:

- Vašou najväčšou túžbou nech je vidieť Boha!
- Vašou bázňou — stratiť Boha!
- Vaším smútkom nech je iba to, že ešte nevidíte Boha!
- Vašou radosťou nech je všetko, čo vás k nemu vedie.
- Keď to budete plniť, uistujem vás, že vaša duša bude vždy

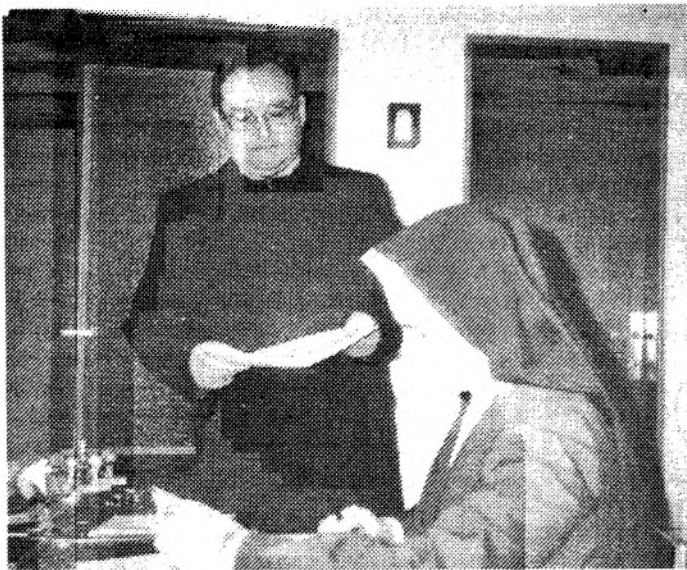
v hlbokom pokoji, ktorý je znakom vyvolenia.

Služba Bohu v duchu evanjelia, služba bratom v duchu Panny Márie v zrovnalosti s vôľou Božou, napomáhanie rozvoja svätej Cirkvi — to bol otec Lomnický!

Snaha o veľkú svätosť, obetavosť a neúnavnosť v práci pre človeka — to bola jeho pomocníčka, sestra Jozafáta Hordaševská.

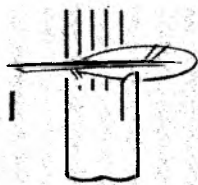
Najsvätejšia Panna, vypros všetkým kresťanom tohto ducha, a svet bude určite krajší a radostnejší!

Miriam

Vždy ochotné sú aj naše sestry Služobnice na Gr. kat. biskupskom úrade v Prešove. Na snímke: sestra Štefánia pri vybavovaní stránok

Preto každý človek, narodený na tomto svete, predovšetkým však kresťan, nech si nemyslí, že sa narodil preto, aby (rozkošne) užíval tento svet a napájal sa jeho radosťami, lebo ak by to malo byť účelom a cieľom jeho narodenia sa, tak by on ani nezomieral Prepodobný Simeon, nový Bohoslov).

Svätý Ján Krstiteľ

Svätý Ján, Predchodca a Krstiteľ Pána má osobitné miesto v cirkevnom kulte. Utorok liturgického týždňa je zasvätený jeho pamiatke. Zbor sv. Jána Krstiteľa sa slávi deň po sviatku Zjavenia Pána (7. januára). Pripomíname si tiež deň jeho smrti a zároveň objavenia a prenesenia jeho ostatkov (29. augusta) a tiež sviatky Počatie sv. Jána Krstiteľa (23. septembra) a Narodenie sv. proroka a predchodcu Pánovho Jána Krstiteľa (24. júna).

Sv. Ján Krstiteľ je najväčším „medzi tými, čo sa narodili zo ženy . . . Ale ten, kto je v nebeskom kráľovstve menší, je väčší ako on“ (Mt 11,11). Činnosť Predchodcu patrila ešte Starému zákonu. Preto pri príchode Ježiša Krista sv. Ján pokorne hovorí: „On musí rásť a mňa musí ubúdať“ (Jn 3, 30). Sv. Ján Krstiteľ išiel pred Mesiášom „s Eliašovým duchom a mocou“ (Lk 1, 17). Ale zatiaľ čo Eliáš zniesol oheň z nebies, Predchodca prvého príchodu Krista Spasiteľa „neurobil nijaké znamenie“ (Jn 10,41). On bol „viac ako prorok“ (Mt 11,9), vrchol svätosti Starého zákona, ale pred tým, ktorý prišiel po ňom nebol ničím iným než iba „hlasom volajúcim na púšti: Urovnajte cestu Pánovi“. Sv. Ján vydal svoje svedectvo a pretrpel mučenie a skôr než Kristus ukončil svoje spasiteľské dielo.

Svätá cirkev si veľmi skoro uvedomila skutočnú veľkosť sv. Jána Krstiteľa, ktorý je po Bohorodičke najväčším spomedzi ľudí. Na ikonostase v rade „Deisis“ majú ikony Bohorodičky a ženíchovho priateľa (pozri Jn 3,29) miesto po stranách ikony Krista Pantokratora.

Už klasický typ ikony sv. Jána Krstiteľa môžeme spoznať podľa známych gest. Jánov pohľad je upravený na Krista. Gesto ľavej ruky vyjadruje stav hlbkej modlitby. V pravej ruke drží rozvinutý zvitok, na ktorom je napísané: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo . . . Sekera je už priložená na korene stromov. A každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa“ (Mt 3, 2—10). Oblečený má odev z ľavej srsti podľa svedectva Matúšovho evanjelia. Dlhé vlasy mu padajú až na plecía, bradu má roztrapatenu. Je mužom púšte. Prvý prototyp veľkých kresťanských pustovníkov. Asketické črty jeho pretiahnutej hlavy, zvyšujú dojem vážneho hlásateľa pokánia.

Iným typom ikony je sv. Ján Krstiteľ s dvomi veľkými krídlami na chrbte. Ikonopisci sa dali viesť slovami proroka Malachiáša (3, 1) adresovanými Predchodcovi: „Hľa, ja posielam svojho posla pred tvojou tvárou a on pripraví cestu pred tebou“ (Mt 11,10). Tento ikonopisecký typ sa zjavuje v XIII. storočí v Srbsku na freskách a knížnych drobnomalbách. Bežným sa stal až v XVI. storočí.

Najčastejším typom okrídleného Predchodcu je ikona sv. Jána Krstiteľa stojaceho tvárou tvár Kristovi, ktorému musí pripravíť cestu. Kristus je umiestnený v nebeskej sfére, v ľavom, hornom rohu ikony. Ľavá ruka postavy vyjadruje postoj modlitby, v pravej ruke drží kríž a rozvinutý zvitok. Odety je do ľavej srsti s koženým opaskom. Kuželovité skaly symbolizujú miesto pôsobenia sv. Jána Krstiteľa — púšť. Zobrazovaný strom so sekerou korešponduje so slovami sv. Jána o sekere, ktorá je už priložená na korene stromu (Mt 3, 10). V ľavom dolnom rohu ikony je umiestnená misa s hlavou sv. Jána, zobrazujúca jeho mučenícky koniec života.

Zobrazenie okrídleného predchodcu sa zhoduje nielen s jeho funkciou posla, ale je tiež odrazom jeho asketického života „pomezského anjela a nebeského človeka“ (z večierne sviatku Narodenia sv. Jána Krstiteľa). Je to len jeden aspekt jeho svätosti. Na veľkosť osoby sv. Jána Krstiteľa nás upozorňujú slová večierne

sviatku Sfatia hlavy sv. Jána Krstiteľa: „Ako ťa máme volať, ó, prorok? Anjel, apoštol alebo mučeník? Anjelom preto, lebo si viedol netelesný život. Apoštolom preto, lebo si učil národy. Mučeníkom preto, lebo si bol sťatý pre Krista.“

Hlbšie poznanie ikonografie sv. Jána nás určite privedie k plnšej a uvedomejšej oslave tohto veľkého svätca.

(Podľa *Meaning of Icons* preložil: M i r ó n)

Sv
JAN

PRED
CHOD
CA

Akad. mal. Mikuláš Klimčák: Sv. Ján Krstiteľ

Oznámenie

Počnúc od č. 5 (máj) 1990 máme zvýšený náklad S L O V A. Náklad ňie je ešte rozobratý. Možno si ho objednať na pošte, alebo u svojho poštového doručovateľa.

SLOVO JE NAŠE — PODPORUJ HO!

Cesta k Bohu

(Pokračovanie)

PÁN JEŽIŠ JE SPASITEĽ VŠETKÝCH ĽUDÍ

Keď robím zle, pácham hriech, urážam svojho nebeského Otca a zasluhujem si trest. Keď spácham veľký hriech, zaslúžim si, aby som išiel do pekla a trpel tam naveky. Ale Pán Boh ma nestvoril na to, aby som bol zatratený v pekle. On ma chce mať v nebi, preto mi chce pomôcť. Ja sám nemôžem zadosťučiniť za svoj hriech, lebo som urazil samého Boha. Avšak Pán Ježiš, ktorý je Boh a človek, môže to urobiť. Dal sa ukrižovať a umrel na kríži, aby ma zachránil. Záchranca sa tiež volá Spasiteľ. Preto Pána Ježiša voláme svojim Spasiteľom.

Sväté písmo nám hovorí:

„On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme vykúpenie, odpustenie hriechov“ (Kol 1, 13).

Preto pozri na kríž, poďakuj sa Pánu Ježišovi za jeho obeť a povedz:

„Pod kríž tvoj stanem; Spasiteľu môj milý a prosiť budem, odpusť mi viny, ktoré ťa zranili“ (Modlitby a piesne, 49).

Zapamätaj si:

Prečo voláme Pána Ježiša Spasiteľom?

Pána Ježiša voláme Spasiteľom, lebo nás zachránil od trestu za naše hriechy.

Ako nás Pán Ježiš zachránil?

Pán Ježiš nás zachránil tak, že za nás zomrel na kríži.

PÁN JEŽIŠ VSTAL ZMŔTVÝCH

Keď Ježiš umrel na kríži, jeho priatelia sňali jeho telo a pochovali ho do kamenného hrobu. To sa stalo v piatok. Keď však prišli v nedeľu ráno ku hrobu, našli ho prázdny. Krista Pána tam nebolo, lebo znova ožil a vstal zmŕtvych. Aby mu uverili, že vskutku vstal zmŕtvych, ukázal sa viacráz svojim apoštolom, Márii Magdaléne a iným. Na štyridsiaty deň po vzkriesení vystúpil do neba pred ich očami.

Takto Pán Ježiš dokázal, že je Boh a že je pán nad smrťou. Prísľúbil tiež, že raz vzkriesi všetkých ľudí a dobrých vezme so sebou do neba.

Modli sa často:

„Očakávam vzkriesenie mŕtvych. A život budúceho veku“ (Verím).

Spievajme s radosťou Pánu Ježišovi:

„Ježiš Kristus vstal zmŕtvych ako predpovedal. Daroval nám večný život i veľké milosti.“

Smrť Pána Ježiša si pripomíname na Veľký piatok. Jeho vzkriesenie oslavujeme na Veľkú noc a jeho odchod do neba na sviatok Nanebovstúpenia Pána.

Zapamätaj si:

Či ostal Pán Ježiš mŕtvy?

Pán Ježiš neostal mŕtvy, ale vstal z hrobu na tretí deň.

Či aj ostatní ľudia vstanú zmŕtvych?

Pán Ježiš vzkriesi ľudí na konci sveta.

PÁN JEŽIŠ ZALOŽIL SVÄTÚ CIRKEV

Kristus Pán svojou smrťou a vzkriesením otvoril bránu do neba každému človekovi. Chcel po celom svete oznámiť túto radostnú zvesť vykúpenia. Sám to nemohol urobiť, lebo po svojom vzkriesení musel sa vrátiť do neba. Preto založil svätú Cirkev, aby až do konca sveta ohlasovala všetkým ľuďom jeho učenie a pokračovala v jeho vykupiteľskom diele.

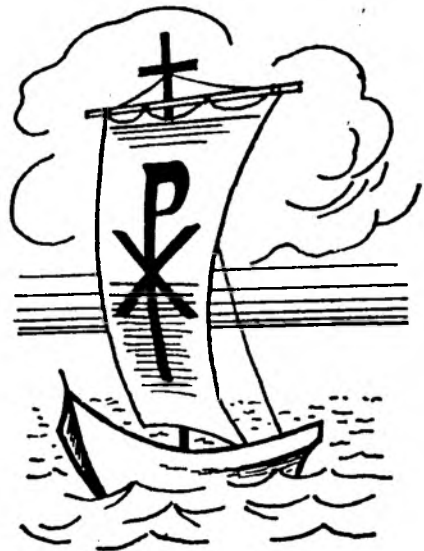
Sväté písmo nám vraví, že Pán Ježiš krátko pred nanebovstúpením povedal svojim apoštolom:

„Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 18—20).

Kristus Pán ustanovil svätého Petra za viditeľnú hlavu Cirkvi, keď mu povedal:

„Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu“ (Mt 16, 18).

Na päťdesiaty deň po svojom vzkriesení poslal Pán Ježiš svojej Cirkvi Svätého Ducha.

Terajšou viditeľnou hlavou cirkvi je svätý otec, rímsky biskup, lebo je nástupcom svätého Petra, prvého rímskeho biskupa. Ostatní biskupi sú nástupcovia apoštolov.

Členom svätej Cirkvi je každý, kto uverí v Krista, dá sa pokrstiť a poslúcha cirkevné zákony.

Opakuj často slová:

„Verím v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev.“

Zapamätaj si:

Čo je Cirkev?

Cirkev je spoločnosť, ktorú Kristus Pán ustanovil, aby viedla ľudí do neba.

Kto je členom Cirkvi?

Členom Cirkvi je každý, kto verí v Krista, dá sa pokrstiť a poslúcha cirkevné zákony.

Kto je viditeľná hlava Cirkvi?

Viditeľná hlava Cirkvi je svätý otec, rímsky biskup.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

• **Prezident Litvy Vytautas Langsbergis** sa obrátil s prosbou na pápeža Jána Pavla II., aby navštívil Litvu a súčasne aby ustanovil svojho stáleho predstaviteľa vo Vilne.

• **33 regrútov** Pápežskej Švajčiarskej gardy zložilo 6. mája t. r. prísahu vernosti pápežovi. Po sv. liturgii, ktorú v Aule blahoslavenstiev slúžil arcibiskup Angelo Sodano, na ktorej sa zúčastnila celá „vatikánska armáda“, bola slávnostná prehliadka pred pomníkom, ktorý je spomienkou na hrdinskú smrť 147 švajčiarskych žoldnierov, ktorí r. 1527 padli pri ochrane pápeža Klementa VII.

• **V dňoch 5.—7. júna t. r.** bolo vo Vatikáne zhromaždenie biskupov. Cieľom tohto stretnutia bola príprava tém na Mimoriadnu synodu biskupov Európy. Zvolanie synody — prvej tohto druhu — oznámil Svätý Otec Ján Pavol II. 22. apríla t. r. na Velehrade, počas svojej návštevy v Česko-Slovensku.

Obrady

Obrad je vonkajším prejavom úcty k Pánu Bohu, ktorá vyplýva z našej viery. Viera a obrad, to nie je to isté, lebo viera je od Boha a obrad od ľudí. Viera je iba jedna a obradov je v cirkvi veľa. Rozvoj obradov trval dlhé stovky rokov.

Obrady vo všeobecnosti delíme na východné a západné, alebo obrady východnej a západnej cirkvi.

Aké sú hranice medzi týmito obradmi tvorí politická hranica zo 4. storočia medzi východným a západným rímskym cisárstvom. Táto hranica išla približne od ostrova Kréta na sever až do dnešného mesta Gdaňsk (nachádza sa v Poľsku na pobreží Baltického mora). Na základe tohto rozdelenia, prišli aj názvy: východná a západná cirkev, alebo východné a západné obrady.

Treba pamätať, že obrad nezávisí od terajšieho pobytu veriacich. Kdekoľvek by sa niekto nachádzal, má sa držať obradu svojej cirkvi. A hoci by niekto bol pokrstený v cirkvi iného obradu (napr. v latinskom obrade; ide najmä o našich gréckokatolíkov narodených medzi rokmi 1950—1968, keďže sa nemali možnosť pokrstiť v svojom obrade), krst obrad nemení. Podľa zákona katolíckej cirkvi, všetky deti majú nasledovať obrad svojho otca. A hoci by niekto z východného obradu (gréckokatolík), aj žil celý svoj život medzi latiníkmi a preto aj praktizoval latinský (rímsky) obrad, ani vtedy to ešte neznamená, že zmenil svoj obrad, a že má právo o sebe vyhlasovať, že je rímskokatolíkom. Na zmenu obradu treba povolenie od Apoštolskej stolice (z Ríma). Akákoľvek samovoľná zmena obradu nie je správne platná.

Na Východe sa vytvorilo viac obradov ako na Západe. Jednoducho, na Východe sa tomu ponechávala väčšia sloboda. Spočiatku bolo iba niekoľko hlavných obradov, z ktorých sa vyvinuli iné obrady: Na Východe poznáme štyri hlavné skupiny obradov:

I. *Egyptský alebo Alexandrijský obrad*. Dnešná Alexandria v Egypte bola kedysi veľkým kultúrnym a náboženským centrom. Z toho obradu sa vyvinuli:

1. Koptský obrad (v Egypte) — má okolo troch miliónov príslušníkov (katolíkov i nekatolíkov);
2. Etiópsky obrad — v dnešnej Etiópii, dnes má asi 10 miliónov príslušníkov (katolíkov i nekatolíkov).

II. *Sýrsky alebo Antiochijský obrad*. Delí sa na:

1. Západno-sýrsky a tento má:

- a) Sýrsko-antiochijský — má okolo 300 tisíc členov (katolíkov i nekatolíkov);
- b) Sýrsko-malankarský — má okolo milióna príslušníkov (katolíkov i nekatolíkov).
- c) Sýrsko-maronitský — má okolo 100 tisíc príslušníkov.

2. Východo-sýrsky:

- a) Sýrsko-chaldejský — má okolo 300 tisíc príslušníkov (katolíkov i nekatolíkov);
- b) Sýrsko-malabarský — alebo kresťania sv. apoštola Tomáša, má okolo 2 miliónov príslušníkov (katolíkov i nekatolíkov).

III. *Arménsky obrad* — má okolo 2 milióny členov (katolíkov i nekatolíkov).

IV. *Byzantský obrad* — je to najsilnejší a najpočetnejší obrad na Východe. Počet jeho členov sa počíta od 250 do 300 miliónov. Tento obrad má šesť podskupín:

- a) Byzantsko-grécky
- b) Byzantsko-melchitský
- c) Byzantsko-rumunský
- d) Byzantsko-taliánsky
- e) Byzantsko-gruzínsky
- f) Byzantsko-slovanský — do tejto skupiny patria aj gréckokatolíci z Česko-Slovenska.

Na západe sa vytvorilo menej obradov. Niektoré z nich, ako keltský v Anglicku a galikánsky vo Francúzsku zanikli, alebo ich vymazal latinský obrad (hriech minulosti, pretože rímska cirkev kedysi sledovala nesprávne heslo: Jedna cirkev, jeden obrad — rímsky).

Dnes na Západe máme:

1. Latinský alebo rímsky obrad — vznikol v Ríme a na jeho okolí; je najviac rozšíreným obradom na Západe.
2. Ambroziánsky alebo Milánsky obrad — od sv. Ambróza; dnes ešte existuje v meste Miláno (v Taliansku).
3. Mozarabský alebo španielsky obrad; existuje iba na niektorých miestach Španielska.

Na záver si uvedme najnovšiu štatistiku Európy z minulého roku:

Európa má 700 miliónov obyvateľov.

Z toho je:

290 miliónov katolíkov, čo tvorí 41 percent.

245 miliónov pravoslávnych, čo tvorí 35 percent.

100 miliónov protestantov, čo tvorí 14 percent.

65 miliónov tvoria iné vyznania — 87 percent.

Spolu všetkých kresťanov v Európe je 635 miliónov, t. j. 90 percent.

My gréckokatolíci sme v tejto štatistike započítaní medzi katolíkov. Na svete žije asi 15 miliónov takých gréckokatolíkov ako sme my. Avšak do tohto počtu (15 miliónov) sú započítané všetky východné obrady — a zjednotení katolíci v nich (teda nielen byzantínci, ale aj maroniti, etiópci a pod.) Najviac zjednotených katolíkov žije na Ukrajine (5 miliónov) a v Amerike (900 tisíc).

Všetkých katolíkov na celom svete žije asi 950 miliónov. Zdalo by sa, že práve ich je najviac na svete, avšak nie je to pravda. Najviac na svete čo sa týka náboženstva je mohamedánov — je ich jedna miliarda a 200 miliónov.

Štatistika Európy, ktorú som tu uviedol je nová — z minulého roku (1989). Štatistika sveta je stará asi 15—20 rokov.

Ako vidíme, ešte sa musíme veľa modliť, aby cirkev nebola taká rozbitá, a aby čím skôr došlo k jej zjednoteniu. Bez našich modlitieb však k tomuto zjednoteniu nikdy nedôjde.

Vladimír Mariánsky, OSBM

Boh nič nepotrebné nestvoril, a ani na nič nezabudol, čo je potrebné (Sv. Bazil Veľký).

● **Svätý Otec Ján Pavol II.** navštívil v dňoch 6.—14. mája t. r. Mexiko. Bola to jeho 47. zahraničná apoštolská cesta — druhá do Mexika. Počas svojej návštevy vyhlásil za blahoslavených mučeníka Juana Diega a tri deti, mučeníkov viery: Christobala, Antónia a Juana.

● **V nedeľu 20. mája t. r.** slúžil Svätý Otec Ján Pavol II. na Svätopeterskom námestí sv. liturgiu, pri ktorej vyhlásil za blahoslaveného Pierra Giorgia Frassatiho, študenta v Turíne, ktorý zomrel 4. 7. 1925 vo veku 25 rokov v chýre svätosti. Počas svojho života pracoval v katolíckych organizáciách, kde sa venoval úbohým a biednym. Svätý Otec ho ešte ako kardinál nazval „človekom ôsmich blahoslavenstiev“.

● **Dňa 23. mája t. r.** Svätý Otec Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii delegátov Ekumenického patriarchátu z Konštantínopola — metropolitu Bartolomeosa a Atanasiusa.

● **Za nového generálneho predstaveného** Otcov paulínov na jasnej hore v Poľsku bol zvolený o. Ján Nalaskowski, za jeho zástupcu o. Melichior Królik. Nový generálny predstavený sa narodil 11. 5. 1925. Do rehole vstúpil r. 1948.

● **O. Hans Kolvenbach**, generálny predstavený Spoločnosti Ježišovej, menoval za svojho asistenta pre slovánske provincie Spoločnosti Ježišovej Poliaka o. Bohuslava Steczka (nar. 5. 6. 1945).

● **Sedemdesiatročného talianskeho kňaza** Egidia Vigana zvolili na nedávnej generálnej kapitule saleziánov v Ríme po tretí raz za generálneho predstaveného kongregácie. Kongregácia sv. Don Boska má t. č. 17 600 členov v 102 krajinách.

● **Na budúci rok** Svätý Otec Ján Pavol II navštívi dvakrát Poľsko. V júni to bude jeho 4. púť do rodnej vlasti; v auguste sa zúčastní na slávnosti Nanebovzatia Panny Márie, kde sa na Jasnej hore stretne s účastníkmi 4. Svetového Dňa mládeže.

● **Budúci Svetový Deň mládeže**, ktorý sa uskutoční v auguste 1990 v Poľsku v Čenstochovej, sa bude niesť v znamení slov sv. apoštola Pavla z Listu Rimanom: „Dostali ste ducha Božích detí.“

● **Aj Maďarsko sa chystá** na plánovanú návštevu Svätého Otca. Bude to v jeseni budúceho roka. Vyplýva to z výroku gr. kat. biskupa Szilárda Keresztesa, uverejneného v katolíckom týždenníku Új Ember. Pápež stráví v Maďarsku štyri dni a navštívi Budapešť, pútnické miesto Mária Póč, Péč a ešte neurčené miesto v západnej časti maďarského štátu.

● **Od júna min. roka**, keď sa zrušil zákaz pôsobenia reholí v Maďarsku, sa novo zorganizovalo 58 reholí. Novo organizované rehoľné spoločenstvá budú pokračovať nielen vo svojich tradičných činnostiach, ale sa budú venovať aj narkomanom, alkoholikom a iným sociálnym skupinám.

● **Na Ukrajine vzrástol záujem** mládeže o gréckokatolícku cirkev. Od jej registrácie koncom min. roka sa miestnym biskupom prihlásilo vyše 40 kandidátov kňazstva.

● **Kolumbijský kardinál** Alfonso Lopez Trujillo označil módný tanec lambada za „neprístojnú a erotickú hru“, ktorej by sa mali slušní ľudia vyhýbať.

● **Hodnosť čestného doktora** Pápežskej teologickej akadémie v Krakove udelili 2. júna t. r. kardinálovi Agostino Casarolimu.

● **Svätý Otec Ján Pavol II.** vymenoval rektora Univerzity Karlovej prof. dr. Radima Palouša do pápežskej rady pre kultúru.

Nemožno oddeliť národ a vieru

Mirón Molčko, správca ukrajinskej gréckokatolíckej farnosti Ochrany Panny Márie a sv. Andreja v Mníchove. Narodný 27. mája 1954 v Zeven (SRN). Teológiu študoval v Ríme, vysvätený 29. septembra 1979 v Mníchove.

Vo februári t. r. sa zúčastnil na vysviacke nášho otca biskupa v Prešove a pri tejto príležitosti poskytol rozhovor pre náš časopis.

Redakcia: Asi koľko gréckokatolíkov žije v Mníchove, ktorí sú z Ukrajiny?

M. M. Približne 1500—2000. Ťažko to presne určiť.

Red.: Aký liturgický jazyk používate?

M. M.: Ukrajinský.

Red.: Má vaša mládež záujem o náboženský život.

M. M.: Je to rôzne. Sú tu určité rozdiely vo vzťahu k náboženstvu. Je tu i veľký vplyv nemeckého prostredia, v ktorom žijeme. Je tam však aj iný element, ktorý nás spája a to je, že patríme k jednému národu — ukrajinskému. Tvoríme maličký ostrov, kde sa všetci naši ľudia cítia ako doma.

Red.: Čo je dôležitejšie pre vaše čítanie; je to národnostný prvok prvorady?

M. M.: Vo všeobecnosti hrá národný pocit tiež veľmi veľkú úlohu, ale nemožno tieto dva prvky od seba oddeliť — vieru a národ. Navzájom sa dopĺňajú.

Red.: Bude mať vaša mládež záujem o naše náboženské podujatia, napr. púte?

M. M.: Zo dňa na deň rastie záujem, najmä v tomto čase, keď sa pre cirkev v Česko-Slovensku ukázali celkom nové možnosti. Náš záujem sa však pochopiteľne zameriava viac na Ukrajinu. Tam ešte žijú naši príbuzní. Posledné časy prenasledovania veľmi zaktivizovali tento záujem. Mnohí sa mobilizujú, aby pomohli tým, ktorí sú doma, napr. s literatúrou a pod.

Red.: Sú vám známe pútnické miesta — Ľutina, Levoča?

M. M.: Veľa sme počuli o Levoči, ale pretože sme nemali možnosť sem prísť, zostalo toto pútnické miesto pre nás neznáme. O Ľutine nevieme.

Red.: Kam idete na púť v tomto roku?

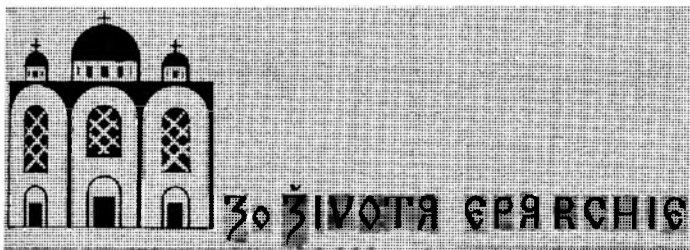
M. M.: V tomto roku máme naplánované navštíviť Fatimu.

Za rozhovor ďakuje PhDr. Mária Pešková

Gréckokatolícki hostia z Viedne

V nedeľu 20. mája t. r. navštívili našu gréckokatolícku farnosť v Bratislave gréckokatolícki veriaci z Viedne, ktorých viedol o. Alexander Oftheim, správca ukrajinskej gréckokatolíckej farnosti sv. Varvary vo Viedni. V dopoludňajších hodinách odslúžili sv. liturgiu, pri ktorej spieval cirkevný zbor z Viedne pod vedením prof. Andrija Hnatyšyna. Popoludní si prezreli mesto Bratislavu.

O. H.

Kronika otca biskupa

Dňa 6. mája 1990 J. E. Mons. Ján Hirka, sídelný biskup prešovský, navštívil obec Porubu pod Vihorlatom (farnosť Jovsa), kde posvätil cerkov po vonkajšej generálnej oprave. — **Dňa 7. mája 1990** v Prešove viedol poradu okresných dekanov. — **Dňa 9. mája 1990** pri pamätníku na Dukle slúžil sv. liturgiu za veľkej účasti veriacich oboch katolíckych obradov, pri ktorej príležitostnú homíliu povedal košický biskup Mons. Alojz Tkáč. — **V dňoch 18. až 25. mája 1990** bol na pracovnej návšteve v Ríme. — **Dňa 27. mája 1990** bol na posviacke chrámu v Egreši (farnosť Nižný Žipov). Sv. liturgiu slúžil košický biskup Mons. Alojz Tkáč, homíliu povedal prešovský biskup Mons. Ján Hirka. — **Dňa 28. mája 1990** v Košiciach vykonal pohrebné obrady za neb. o. Antona Minčíka, t. kanonika.

M. M.

Naše hroby

Dňa 22. mája 1990 odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi v 84. roku života a v 60. roku kňazstva

o. Anton Minčík, t. kanonik, gr. kat. duchovný na odpočinku v Košiciach.

Zosnulý sa narodil 4. marca 1906 v Belži, okr. Košice. Na kňaza bol vysvätený 1. júna 1930. Pôsobil vo farnosti Ortuťová, Varhánovce a Banské.

Pohrebné obrady vykonal J. E. Mons. Ján Hirka, sídelný biskup prešovský, dňa 28. mája 1990 v Košiciach. Rozlúčkovú kázeň povedal o. Viktor Skorodenský, okr. dekan.

So svätými upokoj, Kriste, dušu služobníka svojho . . .

Pozvanie k modlitbám sestier
Služobníc nepoškvrnenej Panny Márie
v príprave na

100. výročie založenia rádu.

Kľúč Služobníc: Sláva Bohu, česť Márii, nám pokoj!

Rok 1990 — Česť Márii

August — Nanebovzatie Panny Márie — Zosnutie

Za Zhromaždenie Sestier Služobníc, aby pri príležitosti osláv storočnice svojho trvania, skrze obetavú prácu, vernosť povolaniu, posvätenie a službu bližným vzdávalo ustavičnú slávu Bohu a česť svojej ochrankyni, presvätej Bohorodičke.

Pane, vyslyš nás a zmiluj sa.

Posviacka obnoveného chrámu

Nedeľa 6. mája t. r. bola pre gréckokatolíckych veriacich v **Porube pod Vihorlatom** (farnosť Jovsa) naozaj slávnostným dňom. V tento deň prišiel medzi nich J. E. Mons. Ján Hirka, prešovský biskup, aby posvätil obnovený chrám po vymalovaní, prístavbe sakristie a chóru. Pri chrámových dverách ho najprv privítali deti, kurátor Ján Ihnát, miestny duchovný o. Juraj Guľa, t. dekan a podpredseda ONV v Michalovciach Ing. Barna.

Slávnostnú sv. liturgiu s otcom biskupom koncebroval o. Jozef Kniežo, okr. dekan s kňazmi dekanátu a okolia. Po posviacke a sv. liturgii sa otec biskup poďakoval všetkým za ich starostlivosť o Boží chrám. Povzbudil ich k opravdivej nábožnosti a kresťanskému životu podľa Evanjelia.

o. J. Guľa

Vráti sa ikona?

Gréckokatolícki veriaci Prešova s úctou spomínajú na obraz Klokočovskej madony, ktorá sa nachádzala v kaplnke biskupskej rezidencie. Pri preberaní tohto objektu 10. apríla t. r. bolo zo strany zástupcov gréckokatolíckej cirkvi konštatované, že sa táto vzácna ikona v spomínanej kaplnke nenachádza. Obraz bol darovaný mestu Prešovu v roku 1769 rakúskym cisárom namiesto originálu, ktorým bola zázračná ikona v Klokočove. V dolnej časti chýbajúceho obrazu je uvedený maďarský text: „Skutočná ikona Bohorodičky, ktorá v roku 1670 v chráme rusínskej dediny Klokočov, ktorá patrila k Vinianskemu zámku v Hornom Uhorsku, pred zrakmi mnohých slzila a potom, keď ju akýsi heretik nožom prebodol, zalievajúc sa slzami plakala.“ Na zadnej strane ikony je zaznamenané, že ju podľa originálu namaloval v roku 1769 F. Kramer vo Viedni, je darom cisára a v roku 1802 bola obnovená maliarom Bodom. (dr. Peter Krajňak — Prešovský Večerník, 3. 5. 1990)

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA AUGUST

Za kňazov, aby v každodenných ťažkostiach vedeli v sebe oživiť milosť, ktorú od Boha prijali v kňazskej vysviacke.

Srdce Ježišovo, daj kňazom v duchovnej správe všetky potrebné milosti.

Rodičia, pre vás

(Pokračovanie)

V treťom štvrtroku sa začne vaše dospieval' poslušné dieťaťko zrazu hnevať. Dokáže sa rozzúriť až do nepričetnosti, keď mu vezmú kocku, s ktorou bez prestania búchalo do priechok postielky, alebo keď mu nedovolia nasadiť si na hlavu tanier od kaše.

Nie je to ešte vedomý vzdor. Dieťa si vymyslelo „zábavu“ a nesmie ju realizovať. To ho priam tak rozladí ako ocka vypredané lístky na napínavý futbalový zápas.

Dieťa sa vždy teší, keď sa mu niečo podarí. Táto radosť sa postupne mení na hrdosť, prvý triumf nad dosiahnutým výkonom. Často sa stáva, že rodičia sa ani pri najlepšej vôli nemôžu tešiť z výkonov ich ratolesti. Veľa vecí — rozbitý pohár, rozdrobené kek- sy... rodičia vidia inými očami ako ich dieťa. Ako sa tomu vyhnúť? Tu platí celkom jednoduchý recept: predmety, ktoré nepatria do rúk detí, zavčasu vopred odstránime. Pre zdravé dieťa je hluk zavše potrebný, na to sa musíme pripraviť. V krajnom prípade upútame jeho pozornosť iným smerom. Niekedy postačí stručné „nie“ a dieťa poslúchne. Ale ani v opačnom prípade „previnilca“ netrestajme. Trest je pre neho neznámy pojem, ešte ho nemôže pochopiť. Obráňme sa radšej trpezlivosťou. Trpezlivý vychovávateľ posilňuje dôveru dieťaťa — a naopak, netrpezlivý rodič vzbudzuje jeho strach a neistotu.

Starí rodičia môžu mladým rodičom veľmi pomôcť. Cítia sa úzko zviazaní so svojim vnúčikom a účinne sa podieľajú na jeho vývoji. Pre mnohých mladých rodičov je ich pomoc taká samozrejmalá, že nevedia oceniť jej hlboký význam. Často, najmä v otázkach výchovy, vznikajú napätia medzi generáciami. Dieťa trávi väčšinu času so starou mamou, lebo jeho matka je v zamestnaní. Je pochopiteľné, že stará mama si presadzuje väčšie výchovné práva. Nesie zodpovednosť za vnuka, veď sa oňho celý deň stará; jej úloha je predsa však druhoradá. Rodičia sú a musia zostať v očiach dieťaťa hlavnou autoritou.

Generačné problémy a výmena názorov sa dajú trochu diplomacie ľahko preklenúť. Dohodnime sa. Mladej mamičke ponechajme jej prednostné právo, a naopak, tolerujme starej mame, keď vnúčika trochu rozmaznáva. Buďme jej vďační za jej pomoc, veď čo by si bez nej sami počali?

Čím sú deti staršie, tým sú rozdielnejšie. Vy, milí rodičia, ste už medzitým spoznali predpoklady a vlastnosti svojho dieťaťa. Možno ste už všeličo objavili, čo sa vám nepáči, lebo sa líši od vášho vlastného charakteru. Keď má nežná matka vychovávať živé, výbušné dieťa, naplnia ju strach z budúcnosti. A energický, výrečný ocko sa pýta, ako má vychádzať s tichou, utiahnutou dcérou.

Možno mal Boh s vami určitý zámer, keď vám nedal ideálne dieťa. Možno v podobe tohto mladého formovateľného života vás poveril úlohou, ktorá umožní aj váš duchovný rast. Dieťa je darom Stvoriteľa, on vám ho zveril, aby ste ho vychovávali. To znamená, že Boh vás potrebuje a vy mu máte pomáhať.

Vaše dieťa je ešte v kočíku. Je vo veku, keď iba prijíma, zatiaľ nemusí nikomu nič dávať. Všetko dostáva vašim prostredníctvom: lásku, jedlo, teplo, pocit domova a mnoho iných dôležitých dojmov. Aby ste mu mohli toľké bohatstvo poskytnúť, musíte ho najprv sami mať a ustavične si ho od Pána Boha vyprosovať. Čím viac budete darovať, tým viac dostanete. V tom spočíva hlboký zmysel a zvláštne čaro rodiny.

Malé dieťa nie je „zlé“ alebo „nespôsobné“, má len svoje vlastnosti, ktoré sa rodičom páčia alebo nepáčia. Nežná pochvala v pravý čas malému „naničhodníkovi“ viac pomôže ako neskôr celý deň v škole. Detská túžba napodobňovať žiada si dobré príklady. ňou sa dosiahne autorita, ktorá nemá nič spoločného so školometstvom. Deti uznávajú dôslednosť, lebo ony samy sú, svojím spôsobom, veľmi dôsledné.

Aj deti sú rady, keď ich berieme vážne. Na povýšenosť dospelých, ktorí pozorujú ich nešikovné konanie s blahosklonným úsmevom, reagujú zmätene. Buďme voči nim ohľaduplní, aj deti majú svoju dôstojnosť.

Koncom prvého roku veku, dieťa ešte nechápe zmysel modlitby. Netuší jej prenikavú silu, nepozná uľahčenie, ktoré modlitba prináša. Čoraz väčšmi si však uvedomuje jej pravidelnosť a svoj podiel na spoločnom modlení. Ráno, keď sa prebudí, automaticky nastaví matke čielko pre znamenie kríža a keď na to zabudne, hneď jej to pripomenie. Teší sa, keď sa s ním každé ráno a večer modlíme, tleska rúčkami, keď spozná veršík. Pre dieťa je zatiaľ iba zábavou, ešte nemôže chápať, na koho sa rodičia vo svojich prosbách obracajú. Nevie, že často stoja bezmocní pred vážnymi problémami a zverujú ich Bohu, aby našli opäť novú silu. Ale azda už dieťa tuší hlbokú stálu lásku a vďačnosť svojich rodičov. A tak, ako im teraz dôveruje, bude raz dôverovať i svojmu Stvoriteľovi.

Koncom prvého roka už môžeme dieťa každý deň na chvíľku ponechať samo v jeho izbe. Nad neporiadkom sa nerozčuľujme. Večer izbu hravo upraceme, o to ľahšie, keď vaša ratolesť dostane chuť sa na tejto „hre“ tiež zúčastniť.

V tomto období sa upevňuje aj vzťah otca a dieťaťa. Jednoročné dieťa, hravé a zvedavé poskytuje viac fantázie pre spoločnú zábavu ako malý kojenec. A aj otec chce mať na jeho vývine podiel. Možno, že ho naučí jesť polievku lyžicou, alebo jeho zásluhou urobí dieťa prvý krok. Aké je len učenílive!

(Listy rodičom)

Diabol — a užitočný pre nás?

Diabol je zlým sám pre seba, a nie pre nás; my keď budeme chcieť, môžeme skrze neho získať i mnoho dobra — samozrejme, že proti jeho vôli a želaniu. A práve v tom sa nám odкрýva osobitný zázrak a prejav Božej lásky k človeku (Sv. Ján Zlatoústý, K Stahirijovi podvižníkovi, 4; 433. Vybral: V. M)

mesačník gréckokatolíkov v ČSFR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha Trnava vo vydavateľstve Vesna, v. d., Bratislava. Vedúci redaktor: František Dancák. Redakcia: 086 04 Kružlov 76, č. t. 952 41. Administrácia: 815 21 Bratislava, Kapitulská 20, č. t. 331 717 a 333 056.

Tlačia: Duklianske tlačiarne, z. p., Prešov. Sádzané fotosadzbu. Uzavierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla. Rukopisy nevraciam. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisu. Rozširuje: PNS, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače; 813 81 Bratislava, Nám. Slobody 6. Celoročné predplatné 24 Kčs, pre cudzinu plus poštovné. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs. Indexné číslo 49618